

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 9.10.2024
COM(2024) 469 final

2024/0258 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för Moldavien

MOTIVERING

Europeiska unionens utvidgningspolitik fortsätter att vara av central vikt för att skydda och gynna ett fredligt, stabilt, starkt och enat Europa. Rysslands anfallskrig mot Ukraina bekräftar behovet av bestämda geostrategiska satsningar. Att Republiken Moldavien (*Moldavien*) blir EU-medlem ligger i unionens politiska, ekonomiska och säkerhetsmässiga intresse. Ett medlemskap är en naturlig följd av det moldaviska folkets aspirationer att förbättra landets ekonomiska och sociala situation och bidra till en framtid som är säkrare, fredligare och mer blomstrande.

Moldavien inledde sin socio-ekonomiska anpassning till EU under 2014 med det provisoriska ikraftträdandet av associeringsavtalet mellan EU och Moldavien och ett djupgående och omfattande frihandelsområde. Genom den ekonomiska planen och investeringsplanen (EIP) för östra partnerskapet har EU i samarbete med internationella finansinstitut redan lyckats mobilisera 1,6 miljarder EUR i form av offentliga och privata investeringar i flaggskeppsprojekt i Moldavien. EIP har lett till investeringar i kritiska sektorer som konnektivitet, energieffektivitet, affärsutveckling och konkurrenskraft. Under 2022 sporrade utsikterna till EU-anslutning Moldavien till att genomföra strukturreformer och påskynda anpassningen till EU:s regelverk, särskilt på området grundläggande principer, till exempel rättsstatsprincipen, för att så snart som möjligt få tillträde till den inre marknaden. Landets förmåga att blåsa nytt liv i sin ekonomiska tillväxt och fortsätta med de nödvändiga socioekonomiska reformerna påverkades dock kraftigt av covid-19-pandemin och den ekonomiska och sociala bördan till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess försök att destabilisera landet genom desinformationskampanjer samt genom ekonomiska och energimässiga maktmedel. Moldavien, som är ett av de fattigaste länderna i regionen, har en bruttonationalprodukt (BNP) per capita på 29 % av EU-genomsnittet, vilket tyder på en betydande konvergensklyfta i förhållande till EU. Om den nuvarande ekonomiska tillväxten och den långsamma konvergenstakten håller i sig, kommer Moldaviens väg mot ett EU-medlemskap att gå långsamt om inte ytterligare politiskt och ekonomiskt stöd ges.

EU har erkänt vikten av att stödja partnerna på västra Balkan med den nya tillväxtplan för västra Balkan som lades fram 2023. Med den särskilda faciliteten för Ukraina visade EU sitt orubbliga stöd till landet. Tillväxtplanen för västra Balkan infördes för att hjälpa länderna i området att lösa de problem som konvergens med EU innebär och för att bidra till att påskynda deras anslutningsprocess. Det föreslagna ekonomiska stödet kompletterar det befintliga ekonomiska stödet. För att ge Moldaviens ekonomi och samhälle nya och jämförbara stimulanser lägger kommissionen fram en tillväxtplan för Moldavien (som beskrivs i detalj i ett åtföljande meddelande från kommissionen). Planen kommer att uppmuntra till de reformer och investeringar som krävs för att påskynda anslutningsprocessen och främja ekonomisk tillväxt i Moldavien, vilket kommer landets befolkning till godo.

Tillväxtplanen för Moldavien bygger på tre pelare:

- Att påskynda socioekonomiska och grundläggande reformer.
- Att förbättra tillträdet till Europeiska unionens inre marknad.
- Att öka det ekonomiska stödet genom en särskild facilitet för reformer och tillväxt för Moldavien (*faciliteten*).

Genom att ömsesidigt förstärka och bygga vidare på resultaten av reformprocessen i linje med associeringsavtalet, det djupgående och omfattande frihandelsområdet och det europeiska innovationspartnerskapet hanteras genom dessa tre pelare de underliggande strukturella orsakerna till låg ekonomisk tillväxt, i syfte att uppnå de socioekonomiska fördelarna med

integration före EU-anslutningen. Denna förordning rör den tredje pelaren i Moldaviens tillväxtplan.

Den föreslagna faciliteten bygger till stora delar på faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan¹.

Faciliteten, som är själva grundbulten i tillväxtplanen, kommer att införa stränga villkor, eftersom **utbetalningar av EU-medel kommer att villkoras av att framsteg görs i genomförandet av reformer**, särskilt när det gäller att stärka den socioekonomiska konvergensen och konkurrenskraften, samt när det gäller de grundläggande principerna.

Faciliteten kommer att finansieras genom de 420 miljoner EUR i bilaterala anslag som planeras för Moldavien i budgeten för instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen (instrumentet Europa i världen) för perioden 2025–2027.

Under 2025–2027 kommer de resurser som görs tillgängliga för Moldavien genom faciliteten att uppgå till maximalt 1 785 miljoner EUR (i löpande priser). I detta belopp ingår upp till 1 500 miljoner EUR i subventionerade lån och 285 miljoner EUR i icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd. Utöver det högsta belopp som är tillgängligt för utbetalningar till Moldavien enligt ovan kommer 135 miljoner EUR att avsättas i den gemensamma avsättningsfonden för tillhandahållande av lånen.

Det icke återbetalningspliktiga stödet kommer att täcka dels unionens stöd till projekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer, som är en av de regionala investeringsplattformar som avses i artikel 32 i förordning (EU) 2021/947, dels kompletterande stöd. Detta kompletterande stöd kommer att omfatta stöd till civilsamhällesorganisationer och tekniskt bistånd, vilket kommer att underlätta genomförandet av reformer och Moldaviens väg mot EU-anslutning.

Dessutom förväntas faciliteten mobilisera upp till 2 500 miljoner EUR i nya investeringar från internationella finansinstitut och den privata sektorn. I likhet med investeringsramen för västra Balkan kommer investeringsplattformen för grannskapsländer att vara det viktigaste verktyget för att genomföra investeringar. Den **ekonomiska planen och investeringsplanen** för det östliga partnerskapet ledde till de centrala investeringar som kommer att drivas vidare inom ramen för tillväxtplanen. Dessa investeringar kommer att kanaliseras till sektorer som är viktiga faktorer för socioekonomisk utveckling: konnektivitet, inbegripet hållbara transporter, energi, grön och digital omställning, utbildning och kompetensutveckling. Genomförandet kommer att ske i samarbete med internationella finansinstitut och EU:s medlemsstaters utvecklingsbanker och locka till sig ytterligare investeringar, även från den privata sektorn.

För att fullt ut kunna dra nytta av de möjligheter som anges i tillväxtplanen förväntas Moldavien utarbeta en reformagenda med de **viktigaste socioekonomiska och grundläggande reformer** som landet avser att genomföra under 2025–2027 för att påskynda sin konvergens med EU. Kommissionen kommer att bedöma och godkänna agendan.

Reformagendan kommer att vara förenlig med landets tillväxtstrategi och åtgärda strukturella brister i landets utvecklingsbana för hållbar tillväxt för alla².

Minst 25 % av det belopp som görs tillgängligt genom mycket förmånliga lån till Moldaviens budget kommer gradvis att anslås till investeringsplattformen för grannskapsländer så att

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1449 av den 14 maj 2024 om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan

²

kärninvesteringarna verkligen genomförs. Detta är utöver det icke återbetalningspliktiga stödet till investeringsplattformen för grannskapsländer som en del av den bilaterala tilldelningen.

I likhet med vad som gäller för den tillväxtplanen för västra Balkan kommer den nya faciliteten att genomföras via genomförandemekanismer som har valts ut för att maximera ett snabbt genomförande av reformer och investeringar, samtidigt som nödvändiga kontroller upprätthålls och den administrativa bördan för Europeiska kommissionen, Moldavien och andra genomförandepartner minimeras. Att kanalisera medel för kapitalinvesteringar via investeringsplattformen för grannskapsländer kommer att ge ytterligare garantier mot förvaltningsrisker, med tanke på att investeringsplattformen för grannskapsländer har väletablerade finansiella kontrollsystem, som också bygger på de pelarbedömda kontrollstandarderna för de finansinstitut som genomför projektet. Investeringsplattformen för grannskapsländer utgör en gemensam ram för samarbete mellan kommissionen, medlemsstaternas bilaterala givare och finansinstitut. Alla investeringar kommer att baseras på principerna om att inte orsaka betydande skada och att ingen ska lämnas utanför och kommer att bidra till det bredare målet att bidra till regionens omställning till en grön, klimatneutral, klimatrezilient, digital och inkluderande ekonomi som är anpassad till EU:s regler och standarder.

Direkta utbetalningar till den nationella budgeten och tillgängliggörande av medel för investeringsförslag kommer att bero på de framsteg som görs i genomförandet av reformer och på om de betalningsvillkor som anges i reformagendan är uppfyllda. Betalningsvillkoren ska omfatta en uppsättning kvalitativa och kvantitativa steg och en tidsram för utbetalningar.

Makrofinansiell stabilitet, sund förvaltning av de offentliga finanserna, öppenhet och kontroll av budgeten är allmänna villkor som måste uppfyllas för att utbetalningar ska kunna ske.

Utbetalningarna kommer att göras enligt en fast halvårsplan på grundval av vederbörligen motiverade ansökningar från Moldavien och efter det att kommissionen verifierat att relevanta betalningsvillkor är uppfyllda. Om betalningsvillkoren inte är uppfyllda kommer kommissionen att hålla inne eller dra av ett motsvarande belopp från betalningen.

Utbetalningen av motsvarande innehållna medel får ske inom tolv månader efter den ursprungliga tidsfristen i reformagendan, förutsatt att betalningsvillkoren under tiden har uppfyllts.

Genomförandet av de tre pelare som anges i tillväxtplanen kommer att vara ett starkt stöd till anslutningsprocessen genom att det påskyndar Moldaviens anpassning till EU:s värden, standarder och lagar.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Stöd inom ramen för denna facilitet kommer att vara förenligt med och komplettera andra former av bilateralt stöd till Moldavien, liksom regionalt stöd, som tillhandahålls genom andra EU-instrument, särskilt instrumentet Europa i världen. Det kommer att bygga vidare på reformerna på vägen mot EU-anslutning och är i linje med associeringsagendan. Det kommer också att stärka det nuvarande stödet och göra det möjligt för landet att påskynda genomförandet i Moldavien av den ekonomiska planen och investeringsplanen för det östliga partnerskapet. För att uppnå de uppsatta målen bör särskild tonvikt läggas vid sektorer som sannolikt kommer att fungera som viktiga faktorer för hållbar social och ekonomisk utveckling: konnektivitet, transport, energi, digital omställning, innovation, utbildning på alla nivåer och kompetensutveckling.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Genomförandet av förordningen kommer att vara förenligt med andra delar av de yttre åtgärderna och utrikespolitiken (t.ex. utvidgningspolitiken, grannskapspolitiken och den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken). Faciliteten kommer att komplettera dessa insatser genom att påskynda Moldaviens hållbara socioekonomiska konvergens med EU inför EU-medlemskapet.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Detta förslag grundar sig på artikel 212 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*). Det läggs fram av kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 294 i EUF-fördraget.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Den föreslagna faciliteten kommer att hjälpa Moldavien att närma sig EU inom ramen för utvidgningspolitiken. Av den anledningen är EU bäst lämpat att tillhandahålla sådant bistånd. Att förbereda Moldavien för EU-medlemskap är ett arbete som bäst utförs på EU-nivå.

Med tanke på omfattningen av det bistånd som behövs är EU i en unik position för att kunna ge externt bistånd till Moldavien på lång sikt, vid den tidpunkt då det behövs och på ett samordnat och konsekvent sätt. EU kan utnyttja sin upplåningskapacitet och erbjuda Moldavien lån på fördelaktiga villkor och tillhandahålla icke återbetalningspliktigt stöd och garantier som sträcker sig över flera år.

EU:s delegation i Moldavien kan säkra god tillgång till information om utveckling som påverkar Moldavien. Detta gör att EU hela tiden är medvetet om nya behov och omständigheter och därför kan anpassa sitt stöd efter ständigt skiftande behov, i nära samordning med andra bilaterala eller multilaterala givare.

- **Proportionalitetsprincipen**

Förslaget överensstämmer med proportionalitetsprincipen, eftersom det inte går utöver det minimum som krävs för att uppnå de uppsatta målen på europeisk nivå och vad som är nödvändigt för det ändamålet.

Faciliteten föreslås som en riktad åtgärd för att öka reformtakten i ett land som måste komma ikapp EU för att säkerställa en smidig och ömsesidigt fördelaktig utvidgning av unionen. Dess struktur bygger i möjligaste mån på den befintliga stödstrukturen (instrumentet Europa i världen) och samma finansieringsmodeller (t.ex. investeringsplattformen för grannskapsländer), på grundval av befintliga men förenklade instrument (prestandabaserade instrument).

- **Val av instrument**

I enlighet med artikel 212 i EUF-fördraget, i vilken det fastställs att det ordinarie lagstiftningsförfarandet ska användas för att besluta om åtgärder för att genomföra samarbetet med tredjeländer, har förslaget formen av en förordning, för att säkerställa att den tillämpas enhetligt, är bindande i sin helhet och är direkt tillämplig.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning**

Inte tillämpligt.

- **Samråd med berörda parter**

Ett formellt samråd med berörda parter kunde inte genomföras på grund av det brådskande behovet av att utarbeta förslaget så att det kunde antas i tid av Europaparlamentet och rådet och börja gälla 2025.

EU kommer att se till att det i Moldavien, i EU och i resten av världen råder öppenhet kring och informeras om målen och de åtgärder som genomförs inom ramen för faciliteten på lämpligt sätt.

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

Ej tillämpligt

- **Konsekvensbedömning**

En bedömning i form av ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar till stöd för förslaget kommer att utarbetas inom tre månader från det att förordningen antagits.

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

Ej tillämpligt

- **Grundläggande rättigheter**

Ett förhandsvillkor för beviljande av stöd genom instrumentet är att Moldavien och dess institutioner fortsätter att respektera verkningsfulla demokratiska mekanismer, t.ex. ett parlamentariskt flerpartisystem, rättsstatsprincipen och garantier för att de mänskliga rättigheterna respekteras, även för minoriteter. Moldaviens vilja att genomföra reformer och den starka politiska vilja som myndigheterna uttryckt är goda tecken, vilket bekräftades i kommissionens bedömning enligt dess meddelande från 2023 om utvidgningspaketet.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Maximalt kommer faciliteten att kunna tillhandahålla 1 920 miljoner EUR för 2025–2027 för alla typer av stöd, varav 420 miljoner EUR i icke återbetalningspliktigt stöd, inklusive avsättningar, som finansieras genom bilaterala anslag till Moldavien för 2025–2027 inom ramen för instrumentet Europa i världen och 1 500 miljoner EUR i subventionerade lån från EU.

Lånen kommer att avsättas genom den gemensamma avsättningsfonden till en avsättningsnivå på 9 %. Avsättningen kommer att komma från det icke återbetalningspliktiga stödet, som kommer att tas från det bilaterala anslaget till Moldavien för 2025–2027 inom ramen för instrumentet Europa i världen.

Av den icke återbetalningspliktiga stöddelen kommer 1 % (4,2 miljoner EUR) att anslås till utgifter för tekniskt och administrativt stöd i samband med förvaltningen av faciliteten, inklusive övervakning, kommunikation, revision och utvärdering.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Förordningen innehåller detaljerade bestämmelser om genomförande, övervakning, rapportering och utvärdering.

Kommissionen kommer att noga övervaka genomförandet av faciliteten. Kommissionens avdelningar kommer att samarbeta med Europeiska utrikestjänsten för att genomföra faciliteten och säkerställa samstämmighet i EU:s yttre åtgärder, vilket är i fullständig överensstämmelse med fördragen.

Moldavien bör införa ett övervakningssystem, baserat på de kriterier som fastställts av kommissionen. Vidare förväntas landet årligen rapportera till kommissionen om genomförandet av sin reformagenda. Rapporterna ska innehålla information om hur långt Moldavien kommit ifråga om uppnå målen i reformagendan, om förbättringar av landets interna kontrollsystem, om budgetgenomförande och om eventuella belopp som betalats ut felaktigt eller missbrukats, och slutligen återkrävts av EU.

Kommissionen kommer att göra en årlig bedömning av förvaltningen av de medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten och överlämna den till Europaparlamentet, rådet och den kommitté som avses i artikel 27 i förordningen.

Kommissionen kommer även göra en efterhandsutvärdering av förordningen.

- **Förklarande dokument (för direktiv)**

Ej tillämpligt

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

Förordningen innehåller detaljerade bestämmelser om genomförande, övervakning, rapportering och utvärdering.

Genomförandet inom ramen för instrumentet ska ske enligt de former och genomförandemetoder som anges i budgetförordningen.

Kommissionen kommer att noga övervaka genomförandet av faciliteten. Kommissionens avdelningar kommer att samarbeta med Europeiska utrikestjänsten för att genomföra faciliteten och säkerställa samstämmighet i EU:s yttre åtgärder, vilket är i fullständig överensstämmelse med fördragen.

Moldavien bör införa ett övervakningssystem, baserat på de kriterier som fastställts av kommissionen. Vidare förväntas landet årligen rapportera till kommissionen om genomförandet av sin reformagenda. Rapporterna ska innehålla information om hur långt Moldavien kommit ifråga om uppnå målen i agendan, om förbättringar av landets interna kontrollsystem, om budgetgenomförande och om eventuella belopp som betalats ut felaktigt eller missbrukats, och slutligen återkrävts av EU.

Kommissionen kommer att ge Europaparlamentet, rådet och den kommitté som avses i artikel 27 i förordningen en årlig bedömning av förvaltningen av de medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten.

Kommissionen kommer även göra en efterhandsutvärdering av förordningen.

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

Genom förordningen inrättas faciliteten för reformer och tillväxt för Moldavien.

Kapitel I (Allmänna bestämmelser) behandlar facilitetens innehåll (artikel 1), definitionerna (artikel 2), facilitetens allmänna och specifika mål (artikel 3), de allmänna principerna (artikel 4) och förutsättningarna för stöd (artikel 5).

I kapitel II fastställs finansierings- och genomförandevillkoren för faciliteten. I artikel 6 fastställs genomförandet av faciliteten i form av icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd (finansierat genom det bilaterala anslaget till Moldavien för 2025–2027 inom ramen för instrumentet Europa i världen) och stöd i form av lån. I artikel 7 beskrivs personers och enheters stödberättigande. Artikel 8 omfattar det avtal om faciliteten som ska ingås mellan kommissionen och Moldavien och som särskilt fastställer bestämmelserna om revision och kontroll samt skyldigheter och villkor för utbetalningar.

I kapitel III (Reformagenda) beskrivs kraven och grunden för utformningen av reformagendan (artikel 9) och principerna för finansiering, inklusive betalningsvillkoren för utbetalningar (artikel 10). I artikel 11 beskrivs innehållet i den reformagenda som ska läggas fram av Moldavien, förfarandet för detta samt de delar som bör ingå i reformagendan, inklusive reformer och investeringsområden som kommer att finansieras av faciliteten, och systemen för att förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter när medel från faciliteten används.

Kommissionen kommer att bedöma reformagendan i enlighet med kriterierna i artikel 12. Den kommer att anta ett genomförandebeslut enligt artikel 13 som fastställer det vägledande beloppet för det lånestöd som ska betalas ut om betalningsvillkoren och tidsramen har uppfyllts, samt den förfinansiering som Moldavien kommer att vara berättigat till. Enligt artikel 14 får Moldavien föreslå en ändrad reformagenda och begära att kommissionen ändrar sitt genomförandebeslut.

Artikel 15 omfattar de låneavtal som ska ingås mellan kommissionen och Moldavien samt reglerna för kommissionens upplåning på marknaderna. Artikel 16 innehåller bestämmelser om avsättningar. Reglerna för utbetalning av förfinansiering till Moldavien, som är beroende av att Moldavien uppfyller förutsättningarna enligt artikel 5, fastställs i artikel 17. I artikel 18 beskrivs projekt inom investeringsplattformen för grannskapsländer. I artikel 19 beskrivs förfarandet för utbetalningar i de fall då både de allmänna villkoren för makroekonomisk stabilitet, sund förvaltning av de offentliga finanserna, transparens och budgetövervakning och betalningsvillkor som anges i reformagendan har uppfyllts.

Betalningarna kommer att ske halvårsvis, efter det att Moldavien har lämnat in en ansökan om frigörande av medel och visat att de relevanta betalningsvillkoren har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt i form av kvalitativa och kvantitativa steg. Om kommissionens bedömning är negativ kommer en del av det belopp som motsvarar de betalningsvillkor som inte uppfylls att hållas inne. De inestående medlen kan frigöras först när Moldavien på ett korrekt sätt har motiverat, som en del av den efterföljande ansökan om frigörande av medel, att landet har vidtagit de åtgärder som krävs för att säkerställa att de relevanta betalningsvillkoren uppfylls. I artikel 19 fastställs också att inget belopp kommer att betalas för kvalitativa eller kvantitativa steg som inte har fullgjorts den 31 december 2028, samtidigt som kommissionen bemyndigas att minska beloppen om EU:s ekonomiska intressen påverkas

eller om Moldavien på ett allvarligt sätt bryter mot en skyldighet i avtalen som ingåtts inom ramen för faciliteten. I artikel 20 fastställs regler om transparens för personer och enheter som mottar finansiering för att genomföra reformagendan.

Kapitel IV (Skydd av EU:s ekonomiska intressen) fastställer de bestämmelser som kommissionen och Moldavien ska följa för att säkerställa ändamålsenliga kontroller av genomförandet av faciliteten. I artikel 21 fastställs de skyldigheter som ska återspeglas i facilitetsavtalet. De omfattar lämpliga åtgärder för att förebygga, upptäcka och korrigera bedrägerier, korruption, intressekonflikter och oriktigheter som påverkar EU:s ekonomiska intressen, undvika dubbelfinansiering, vidta rättsliga åtgärder för att återkräva medel som har förskingrats, samla in adekvata uppgifter om mottagarna av medel inom ramen för faciliteten, och fastställa de rättigheter som ska beviljas kommissionen, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo). Artikel 21 ger kommissionen befogenhet att minska eller återkräva belopp om EU:s ekonomiska intressen påverkas, om kvalitativa eller kvantitativa steg ändras eller om Moldavien allvarligt åsidosätter en skyldighet som följer av de avtal som ingåtts inom ramen för faciliteten. I artikel 22 fastställs bestämmelser för Moldaviens interna kontrollsystem.

I kapitel VI (Övervakning, rapportering och utvärdering) fastställs de indikatorer och resultat som ska användas vid övervakning och utvärdering (artikel 23), inrättandet av en resultattavla (artikel 24, efterhandsutvärderingen av faciliteten (artikel 25) och Moldaviens rapportering inom ramen för den ekonomiska och finansiella dialogen (artikel 26).

I kapitel VII (Slutbestämmelser) fastställs kommittéförfarandet (artikel 27), bestämmelserna om information, kommunikation och publicitet (artikel 28) och om ikraftträdande (artikel 29).

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för Moldavien

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 212,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Unionen bygger på de värden som avses i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen (*EU-fördraget*), däribland demokrati, rättsstatsprincipen och respekt för de mänskliga rättigheterna. Dessa värden ingår i de anslutningskriterier som fastställdes vid Europeiska rådets möte i Köpenhamn i juni 1993 (*Köpenhamnskriterierna*) och som utgör villkoren för att komma i fråga för medlemskap i unionen.
- (2) Utvidgningsprocessen bygger på fastställda kriterier, rättvisa och rigorösa villkor samt principen om egna meriter. Det är fortsatt mycket viktigt med ett starkt åtagande om att följa principen ”det grundläggande först”, vilket innebär starkt fokus på rättsstatsprincipen, de grundläggande rättigheterna, de demokratiska institutionernas funktion, reformering av den offentliga förvaltningen och ekonomiska kriterier. Framstegen är beroende av att Republiken Moldavien (*Moldavien*) genomför de reformer som krävs för att anpassa sig till unionens regelverk.
- (3) Rysslands anfallskrig mot Ukraina har också visat att utvidgningen är en geostrategisk investering i fred, säkerhet och stabilitet. Unionen är fullt och otvetydigt engagerad i Moldaviens utsikter till medlemskap i unionen. Moldaviens inriktning och engagemang gentemot unionen är ett starkt uttryck för att landet gjort ett strategiskt val och att det har plats i en värdegemenskap. Moldaviens väg mot EU-medlemskap måste vara fast förankrad i påtagliga och konkreta framsteg i reformarbetet.
- (4) Det ligger i unionens och Moldaviens gemensamma intresse att gå vidare med reformerna av landets politiska, rättsliga och ekonomiska system med sikte på landets framtida medlemskap i unionen och för att stödja landets anslutningsprocess. Utsikterna till medlemskap i unionen har en kraftfull omvälvande effekt, med gynnsamma demokratiska, politiska, ekonomiska och samhälleliga förändringar.
- (5) Det är nödvändigt att några av fördelarna med ett EU-medlemskap förverkligas tidigare, före anslutningen. Ekonomisk konvergens står i centrum för dessa fördelar. För närvarande är Moldaviens konvergens när det gäller BNP per capita uttryckt i köpkraftsstandarder fortfarande låg, och uppgår till 29 % av EU-genomsnittet, och konvergenstakten är inte tillräckligt snabb.

- (6) Eftersom anslutningsförhandlingarna med Moldavien inleddes i juni 2024 är det viktigt att stödet till Moldaviens väg mot EU-anslutning ökas till ungefär samma nivåer som för andra kandidatländer som deltar i anslutningsförhandlingar och för att se till att det finns tillräckliga resurser.
- (7) Genomförandet av tillväxtplanen för Moldavien kräver lämplig finansiering inom ramen för ett särskilt nytt finansieringsinstrument, nämligen faciliteten för att hjälpa landet att genomföra reformer som innebär hållbar ekonomisk tillväxt och framsteg i fråga om de grundläggande principerna.
- (8) För att uppnå målen i tillväxtplanen för Moldavien bör investeringar koncentreras till sektorer som sannolikt kommer att fungera som viktiga faktorer för social och ekonomisk utveckling: konnektivitet, inbegripet hållbara transporter, utfasning av fossila bränslen, energi, grön och digital omställning samt utbildning, deltagande på arbetsmarknaden och kompetensutveckling, med särskilt fokus på ungdomar.
- (9) Faciliteten bör bygga på associeringsagendan med Moldavien samt på arbetet i den ekonomiska planen och investeringsplanen för det östliga partnerskapet i Moldavien, som ledde till investeringar i kritiska sektorer såsom konnektivitet, energieffektivitet, företagsutveckling och konkurrenskraft.
- (10) Hållbar transportinfrastruktur är nödvändig för att förbättra konnektiviteten mellan Moldavien och unionen. Den bör bidra till Moldaviens integrering i unionens transportnät. I det reviderade transeuropeiska transportnätet (TEN-T) utvidgade kommissionen den europeiska transportkorridoren Östersjön – Svarta havet – Egeiska havet till Moldavien. TEN-T-nätet bör ligga till grund för finansieringen av hållbar transportinfrastruktur, inbegripet för miljövänliga transportsätt som järnvägar och digitalisering av transporter.
- (11) Faciliteten bör stödja investeringar och reformer som främjar Moldaviens väg mot den digitala omställningen av ekonomin och samhället i linje med EU:s vision för 2030, som presenteras i kommissionens meddelande *Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet*, som främjar en inkluderande digital ekonomi som gynnar alla medborgare. Faciliteten bör syfta till att bidra till att Moldavien uppnår de allmänna syften och de digitala mål som rör unionen. I enlighet med kommissionens meddelande av den 15 juni 2023 om genomförandet av verktygslådan för 5G-cybersäkerhet, bör den verktygslådan fungera som referens för unionens finansiering för att säkerställa säkerhet, resiliens och skydd av de digitala infrastrukturprojektens integritet i regionen.
- (12) Stödet inom ramen för faciliteten bör ges för att uppfylla allmänna och specifika mål, på grundval av fastställda kriterier och tydliga betalningsvillkor. Dessa allmänna och specifika mål bör eftersträvas på ett sådant sätt att de ömsesidigt förstärker varandra. Faciliteten bör stödja utvidgningsprocessen genom att påskynda anpassningen till unionens värden, lagar, regler, standarder, politik och praxis (EU:s regelverk) med sikte på unionsmedlemskap och bör påskynda den gradvisa integrationen av Moldavien på unionens inre marknad och landets socioekonomiska konvergens med unionen. Faciliteten bör också främja goda grannförbindelser.
- (13) Förutom att främja socioekonomisk konvergens bör faciliteten också bidra till att påskynda reformer som rör de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, inbegripet rättsstatsprincipen, grundläggande rättigheter, bland annat rättigheter för flyktingar, för personer som tillhör minoriteter, inklusive nationella minoriteter och romer, samt rättigheter för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella

(hbt-personer). Den bör också förbättra de demokratiska institutionernas och de offentliga förvaltningarnas funktion, den offentliga upphandlingen, kontrollen av statligt stöd och förvaltningen av de offentliga finanserna. kampen mot alla typer av korruption och organiserad brottslighet, utbildning av god kvalitet och sysselsättningspolitik, landets gröna omställning, klimat- och miljömål.

- (14) Faciliteten bör hjälpa Moldavien att förbereda sig för medlemskap i unionen i linje med den befintliga utvidgningsmetoden³.
- (15) Faciliteten bör komplettera den befintliga ekonomiska och finansiella dialogen, utan att inkräkta på dess tillämpningsområde, och därigenom stärka den ekonomiska integrationen och förberedelserna inför unionens multilaterala övervakning av den ekonomiska politiken.
- (16) Faciliteten bör främja principerna om utvecklingseffektivitet, respektera additionaliteten till och komplementariteten med det stöd som tillhandahålls inom ramen för andra unionsprogram och unionsinstrument och sträva efter att undvika överlappning och säkerställa synergier mellan stöd enligt denna förordning och annat stöd, inbegripet integrerade finansiella paket som består av både finansiering av export och utveckling, som tillhandahålls av unionen, medlemsstaterna, tredjeländer samt multilaterala och regionala organisationer och enheter.
- (17) I överensstämmelse med principen om inkluderande partnerskap bör kommissionen sträva efter att säkerställa att samråd hålls på vederbörligt sätt med berörda parter i Moldavien, inbegripet arbetsmarknadens parter och civilsamhällesorganisationer, och att de i god tid får tillgång till relevant information så att de kan spela en meningsfull roll vid utformningen och genomförandet av olika program och i tillhörande övervakningsprocesser.
- (18) Tekniskt bistånd samt bistånd till gränsöverskridande samarbete bör tillhandahållas till stöd för målen för denna facilitet och för att stärka Moldaviens relevanta kapacitet att genomföra reformagendan.
- (19) Faciliteten bör säkerställa överensstämmelse med och stöd för de allmänna målen för unionens yttre åtgärder enligt artikel 21 i EU-fördraget, inbegripet respekten för de grundläggande rättigheterna enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Den bör särskilt säkerställa skydd och främjande av de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen.
- (20) Faciliteten bör främja innovation, forskning och samarbete mellan akademiska institutioner och näringslivet till stöd för den gröna och den digitala omställningen och i detta arbete främja lokala företag, i synnerhet lokalt baserade mikroföretag, små och medelstora företag samt uppstarts företag.
- (21) Moldavien bör visa ett trovärdigt engagemang för europeiska värden, bland annat genom att anpassa sig till unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet unionens restriktiva åtgärder.
- (22) Vid genomförandet av faciliteten bör hänsyn tas till unionens strategiska oberoende samt till unionens och dess medlemsstaters strategiska intressen och de värden som unionen bygger på.
- (23) Verksamheten inom ramen för faciliteten bör stödja framstegen mot unionens sociala normer samt klimat- och miljönormer och stödja framsteg mot FN:s mål för hållbar

³ COM(2020) 57 final.

utveckling, Parisavtalet som antogs i enlighet med Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar, Förenta nationernas konvention om biologisk mångfald och Förenta nationernas konvention för bekämpning av ökenspridning och får inte bidra till miljöförstöring eller skada miljön eller klimatet. Åtgärder som finansieras inom ramen för faciliteten bör vara i linje med Moldaviens nationella energi- och klimatplaner samt landets nationellt fastställda bidrag och ambition att uppnå klimatneutralitet senast 2050. Faciliteten bör bidra till begränsningen av klimatförändringarna och till förmågan att anpassa sig till deras negativa effekter och främja klimatreiliens. I synnerhet bör finansiering inom ramen för faciliteten främja omställningen till en koldioxidbefriad, klimatneutral, klimatreiliens och cirkulär ekonomi.

- (24) Genomförandet av denna förordning bör vägledas av principerna om jämlikhet och icke-diskriminering inom ramen för jämlikhetsunionens strategier. Den bör främja och driva på jämställdhet mellan könen och jämställdhetsintegrering, garantera kvinnors meningsfulla deltagande i beslutsprocesser, och stärka kvinnors och flickors egenmakt samt sträva efter att värna och främja kvinnors och flickors rättigheter samt förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i nära relationer, samtidigt som hänsyn tas till relevanta EU-handlingsplaner för jämställdhet samt relevanta rådsslutsatser och internationella konventioner. Dessutom bör denna förordning genomföras med full respekt för den europeiska pelaren för sociala rättigheter, även när det gäller skydd av barn och arbetstagares rättigheter. Genomförandet av faciliteten bör ske i linje med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och dess protokoll och säkerställa tillgänglighet när det gäller investeringar och tekniskt bistånd, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882.
- (25) Faciliteten återspeglar den europeiska gröna given som Europas strategi för hållbar tillväxt och vikten av att ta itu med klimatmålen och målen för biologisk mångfald i linje med åtagandena i det interinstitutionella avtalet, och faciliteten bör därför bidra till det övergripande målet att 30 % av unionens budgetutgifter bör gå till stöd för klimatmålen och 7,5 % till stöd för målen i fråga om biologisk mångfald under 2024 och 10 % under 2026 och 2027. Minst 37 % av det icke återbetalningspliktiga stödet, inklusive avsättningar, som gått till investeringsprojekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer, som är en av de regionala investeringsplattformar som avses i artikel 32 i förordning (EU) 2021/947⁴, bör avsättas för klimatmål. Detta belopp bör beräknas med hjälp av Riomarkörerna i enlighet med skyldigheten att rapportera EU:s internationella klimatfinansiering till OECD samt andra internationella avtal eller ramverk. Redan i juni 2025 kommer EU:s klimatkoefficienter, som är tillämpliga på alla program inom den fleråriga budgetramen 2021–2027 och som anges i kommissionens arbetsdokument om arkitekturen för klimatintegrering Climate Mainstreaming Architecture in the 2021–2027 Multiannual Financial Framework (SWD (2022) 225), också att tillämpas på klimatutgifter under rubrik 6 i den fleråriga budgetramen (Grannskapet och omvärlden). Faciliteten kommer att anpassas till strategin för andra instrument under rubrik 6 för att säkerställa en konsekvent klimatrapportering i regionen. Faciliteten bör stödja verksamhet som till fullo respekterar unionens standarder och prioriteringar för klimat och miljö och principen om att inte orsaka betydande skada i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 (6).

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2509 av den 23 september 2024 om finansiella regler för unionens allmänna budget, EUT L 239, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

- (26) Projekt godkänns inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer efter en bedömning av kommissionen och efter ett positivt yttrande från styrelsen för den plattformen.
- (27) Kommissionen bör i samarbete med medlemsstaterna och Moldavien säkerställa efterlevnad, samstämmighet, enhetlighet och komplementaritet samt ökad transparens och ansvarsskyldighet vid tillhandahållandet av stöd, bland annat genom att genomföra lämpliga interna kontrollsystem och strategier för bedrägeribekämpning. Stödet inom ramen för faciliteten bör göras tillgängligt under förutsättning att Moldavien upprätthåller och respekterar ändamålsenliga demokratiska mekanismer, inbegripet ett parlamentariskt flerpartisystem, fria och rättvisa val, mediepluralism, rättsväsendets oberoende och rättsstatsprincipen, och garanterar respekt för alla skyldigheter avseende mänskliga rättigheter, däribland rättigheterna för personer som tillhör minoriteter.
- (28) Faciliteten bör stödjas med medel från instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen på 420 miljoner EUR, och högst 1 500 miljoner EUR i lån för perioden 2025–2027. Beloppet bör täcka de avsättningar på 9 % som krävs för lån motsvarande 135 miljoner EUR, stöd från unionen till projekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer, i enlighet med artikel 18.2, och kompletterande stöd, inbegripet stöd till civilsamhällesorganisationer och tekniskt bistånd. Det icke återbetalningspliktiga stödet bör finansieras genom det anslag som tilldelats det geografiska programmet Grannskapet enligt artikel 6.2 a i förordning (EU) 2021/947. Alla bestämmelser i förordning (EU) 2021/947 bör gälla om inte annat anges i den här förordningen. Den föreslagna faciliteten bygger till stora delar på faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan.
- (29) Beslut om frigörande enligt artikel 19.3 för stöd i form av lån bör antas under perioden 1 januari 2025–30 juni 2029. Detta slutdatum omfattar den tid som kommissionen behöver för att bedöma om betalningsvillkoren i fråga har uppfyllts och för att anta det efterföljande beslutet om frigörande.
- (30) För att maximera hävstångseffekten av unionens ekonomiska stöd för att locka ytterligare investeringar, och för att säkerställa unionens kontroll över utgifterna, bör de investeringar som stöder reformagendan genomföras genom investeringsplattformen för grannskapsländer. Minst 25 % av det lånebelopp som frigörs till Moldavien bör göras tillgängligt av Moldavien för investeringsprojekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer. Detta är utöver det icke återbetalningspliktiga stöd som unionen tillhandahåller för dessa projekt.
- (31) Den finansiella skulden för lån inom ramen för faciliteten bör inte utgöra en del av beloppet för garantin för yttre åtgärder i den mening som avses i artikel 31.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/947.
- (32) Övergripande finansiella regler som antas av Europaparlamentet och rådet på grundval av artikel 322 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*) bör vara tillämpliga på denna förordning. Dessa regler fastställs i förordning (EU, Euratom) 2024/2509 och anger särskilt förfarandet för upprättande och genomförande av budgeten genom direkt och indirekt förvaltning genom bidrag, upphandling, ekonomiskt stöd, blandfinansieringsinsatser och ersättning till externa experter samt föreskriver kontroller av de finansiella aktörernas ansvar.

- (33) Restriktioner av stödberättigande i tilldelningsförfaranden inom ramen för faciliteten bör föreskrivas om det är lämpligt med hänsyn till insatsens specifika karaktär, eller när insatsen påverkar säkerheten eller den allmänna ordningen.
- (34) För att säkerställa ett effektivt genomförande av faciliteten, inbegripet för att underlätta Moldaviens integrering i de europeiska värdekedjorna, bör alla varor och all materiel som finansieras och upphandlas inom ramen för denna facilitet ha ursprung i medlemsstater, Moldavien, kandidatländer och avtalsslutande parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och länder som ger stöd till Moldavien på en nivå som är jämförbar med unionens, med beaktande av storleken på deras ekonomi, samt länder för vilka kommissionen fastställt att ömsesidigt tillträde till externt bistånd i Moldavien föreligger, såvida inte varorna och materielen inte kan anskaffas på rimliga villkor i något av dessa länder.
- (35) Ett facilitetsavtal bör ingås med Moldavien för att fastställa principerna för det finansiella samarbetet mellan unionen och Moldavien och för att specificera de nödvändiga mekanismerna för kontroll, tillsyn, övervakning, utvärdering, rapportering och revision av unionsfinansiering inom ramen för faciliteten, regler om skatter och avgifter samt åtgärder för att förebygga, upptäcka, utreda och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter. Följaktligen bör ett låneavtal också ingås med Moldavien, med särskilda bestämmelser för förvaltning och genomförande av finansiering som tillhandahålls i form av lån. Både facilitetsavtalet och låneavtalet bör på begäran översändas till Europaparlamentet och rådet.
- (36) Facilitetsavtalet bör omfatta en skyldighet för Moldavien att, i överensstämmelse med unionens dataskyddsprinciper och med gällande dataskyddsregler, säkerställa insamling av och åtkomst till tillräckliga data om personer och enheter som tar emot finansiering, inbegripet information om verkligt ägande, för genomförandet av reformagendan.
- (37) Genomförandet av faciliteten bör stödjas av en sammanhängande och prioriterad uppsättning riktade reformer och investeringsrelaterade prioriteringar i Moldavien (reformagendan), som utgör en ram för att främja inkluderande och hållbar socioekonomisk tillväxt samt är tydligt formulerad och anpassad till unionens anslutningskrav och de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen. Reformagendan kommer att fungera som en övergripande ram för att uppnå målen för faciliteten. Reformagendan bör utarbetas i nära samråd med berörda parter, exempelvis arbetsmarknadens parter och civilsamhällesorganisationer, och deras åsikter bör återspeglas. Utbetalningen av unionsstöd bör villkoras av att betalningsvillkoren uppfylls och av mätbara framsteg i genomförandet av de reformer som anges i den reformagenda som bedömts och formellt godkänts av kommissionen. Frigörandet av medel bör struktureras i enlighet med detta och återspegla facilitetens mål.
- (38) Reformagendan bör omfatta riktade reformåtgärder och prioriterade investeringsområden, tillsammans med betalningsvillkor i form av mätbara kvalitativa och kvantitativa steg som visar på tillfredsställande framsteg eller slutförande av dessa åtgärder, samt en vägledande tidsplan för genomförandet av åtgärderna. Reformagendan bör också innehålla en preliminär förteckning över planerade investeringsprojekt som är avsedda att genomföras inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer. Dessa steg bör planeras så att de genomförs senast den 31 december 2027, även om genomförandet av de åtgärder som dessa steg avser får sträcka sig längre än till 2027, dock längst till den 31 december

2028. Reformagendan bör innehålla en redogörelse för Moldaviens system för att effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, korruption, inbegripet korruption på hög nivå, bedrägeri och intressekonflikter vid användningen av medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten, samt för arrangemangen för att undvika dubbelfinansiering från faciliteten och andra unionsprogram eller givare.

- (39) Reformagendan bör innehålla en förklaring av hur åtgärderna förväntas bidra till klimat- och miljömålen och principen om att inte orsaka betydande skada samt den digitala omställningen.
- (40) Åtgärder inom ramen för reformagendan bör bidra till att effektivisera systemen för förvaltning och kontroll av de offentliga finanserna, penningtvätt, skatteflykt, skatteundandragande, bedrägerier och organiserad brottslighet samt till ett ändamålsenligt system för kontroll av statligt stöd, i syfte att säkerställa rättvisa villkor för alla företag.
- (41) Reformagendan bör innehålla en beskrivning av sådana system samt specifika steg med anknytning till kapitel 32 för att hjälpa Moldavien att anpassa sina revisions- och kontrollkrav till unionens standarder. Om en begäran om frigörande av medel omfattar ett steg som rör kapitel 32, och som avses i artikel 19.2, får kommissionen inte anta ett beslut om bemyndigande att frigöra medel om den inte bedömer detta steg positivt.
- (42) Reformagendan bör också innehålla indikatorer för bedömning av framstegen i fråga om att uppnå facilitetens allmänna och specifika mål som anges i denna förordning. Dessa indikatorer bör baseras på internationellt överenskomna indikatorer. Indikatorerna bör också i möjligaste mån överensstämma med de centrala resultatindikatorer som ingår i kommissionens genomförandebeslut om godkännande av reformagendorna för västra Balkan enligt förordning (EU) 2024/1449 och i resultatmätningsskramen för EFHU+. Indikatorerna bör vara relevanta, accepterade, trovärdiga, enkla och robusta.
- (43) Kommissionen bör bedöma reformagendan utifrån den förteckning över kriterier som fastställs i denna förordning. För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionens tilldelas genomförandebefogenheter för att godkänna reformagendan. Kommissionen kommer att ta vederbörlig hänsyn till rådets beslut 2010/427/EU (11) och den europeiska utrikestjänstens roll när så är lämpligt.
- (44) Arbetsprogrammet i den mening som avses i artikel 110.2 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509 som antagits i enlighet med relevanta bestämmelser i förordning (EU) 2021/947 bör omfatta de belopp som finansieras från det anslag som anslagits till det geografiska programmet Grannskapet enligt artikel 6.2 a i förordning (EU) 2021/947.
- (45) Med tanke på behovet av flexibilitet i genomförandet av faciliteten bör det vara möjligt för Moldavien att lämna en motiverad begäran till kommissionen om att ändra genomförandebeslutet, om reformagendan, inklusive relevanta betalningsvillkor, inte längre kan uppnås, vare sig helt eller delvis, på grund av objektiva omständigheter. Moldavien bör kunna lämna in en motiverad begäran om ändring av reformagendan, bland annat genom att föreslå tillägg i förekommande fall. Kommissionen bör kunna ändra genomförandebeslutet.
- (46) Facilitetsavtalet bör omfatta en skyldighet för Moldavien att, i överensstämmelse med unionens dataskyddsprinciper och med gällande dataskyddsregler, säkerställa insamling av och åtkomst till tillräckliga data om personer och enheter som tar emot finansiering, inbegripet information om verkligt ägande, för genomförandet av reformagendan. Ekonomiskt stöd till reformagendan bör vara möjligt i form av lån.

Mot bakgrund av Moldaviens finansieringsbehov är det lämpligt att organisera det ekonomiska stödet inom ramen för den diversifierade finansieringsstrategi som föreskrivs i artikel 224 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509 och som däri inrättats som enda finansieringsmetod, vilket förväntas öka likviditeten i unionens obligationer och göra unionens emissioner mer attraktiva och kostnadseffektiva.

- (47) Det är lämpligt att bevilja Moldavien lån till mycket förmånliga villkor, med en längsta löptid på 40 år, och att återbetalningen av kapitalbeloppet inte inleds före 2034.
- (48) Med tanke på att de finansiella riskerna i samband med stödet till Moldavien i form av lån inom ramen för faciliteten är jämförbara med de finansiella risker som är förknippade med lånetransaktioner enligt förordning (EU) 2021/947, bör avsättningarna för den finansiella skulden från lån enligt den här förordningen uppgå till 9 % i enlighet med artikel 214 i budgetförordningen. Finansieringen av avsättningarna bör komma från anslaget som tilldelats det geografiska programmet Grannskapet i enlighet med artikel 6.2 a i förordning (EU) 2021/947.
- (49) För att säkerställa att Moldavien förfogar över startfinansiering för genomförandet av de första reformerna, bör Moldavien ha tillgång till upp till 7 % av det totala belopp som tillhandahålls inom ramen för denna facilitet, efter avdrag för kompletterande stöd, inklusive stöd till civilsamhällesorganisationer och tekniskt bistånd, samt avsättningar för lån, i form av förfinansiering, under förutsättning att finansiering finns tillgänglig och att förutsättningarna för stödet inom ramen för faciliteten är uppfyllda.
- (50) Det är viktigt att garantera både flexibilitet och planeringsmöjligheter när unionsstöd ges till Moldavien. Moldavien bör var sjätte månad lämna in en vederbörligen motiverad begäran om frigörande av medel senast två månader efter den tidsplan för det planerade genomförandet av åtgärderna som fastställs i kommissionens genomförandebeslut om godkännande av reformagendan. För detta ändamål bör medel inom ramen för faciliteten frigöras enligt en fast halvårsplan, förutsatt att finansiering finns tillgänglig, på grundval av en begäran om frigörande av medel som lämnats in av Moldavien och efter det att kommissionen har kontrollerat att både de allmänna villkoren för makrofinansiell stabilitet, sund offentlig ekonomisk förvaltning, transparens och tillsyn av budgeten och de relevanta betalningsvillkoren är uppfyllda. Om ett betalningsvillkor inte uppfylls i enlighet med den vägledande tidsplan som anges i beslutet om godkännande av reformagendan kan kommissionen helt eller delvis hålla inne utbetalningen av de medel som motsvarar detta villkor, i enlighet med en delbetalningsmetod. Frigörandet av motsvarande medel som hållits inne kan ske under nästa period för frigörande av medel och upp till tolv månader efter den ursprungliga tidsfrist som anges i den preliminära tidsplanen, förutsatt att betalningsvillkoren är uppfyllda. Under det första genomförandeåret bör denna tidsfrist förlängas till 24 månader från den ursprungliga negativa bedömningen.
- (51) Genom undantag från artikel 116.2 och 116.5 i budgetförordningen är det lämpligt att fastställa betalningsfristen för bidrag till statsbudgetar från och med den dag då beslutet om att godkänna utbetalningen till Moldavien meddelas och att fastställa att det är uteslutet att kommissionen betalar dröjsmålsränta till Moldavien.
- (52) Kommissionen bör på begäran av Europaparlamentet inom ramen för förfarandet för beviljande av ansvarsfrihet tillhandahålla detaljerad information om genomförandet av unionens budget inom ramen för faciliteten, särskilt när det gäller genomförda revisioner, inbegripet identifierade svagheter och vidtagna korrigerande åtgärder, och när det gäller projekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för

grannskapsländer, i tillämpliga fall inklusive beloppet för Moldaviens medfinansiering samt andra källor till bidrag, även från andra av unionens finansieringsinstrument.

- (53) Inom ramen för unionens restriktiva åtgärder, som antas på grundval av artikel 29 i EU-fördraget och artikel 215 i EUF-fördraget, får inga medel eller ekonomiska resurser göras tillgängliga, direkt eller indirekt, till eller till förmån för juridiska personer, enheter eller organ som är uppförda på förteckningen. Sådana på en förteckning uppförda enheter, och enheter som ägs eller kontrolleras av dem, bör därför inte få stöd genom faciliteten.
- (54) För att främja transparens och ansvarsskyldighet bör Moldavien offentliggöra aktuella uppgifter om slutmottagare som erhåller finansiering på mer än sammanlagt 50 000 EUR under genomförandet av reformer och investeringar inom ramen för denna facilitet.
- (55) I enlighet med förordning (EU, Euratom) 2024/2509, Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 och rådets förordningar (EG, Euratom) nr 2988/95 (14), (Euratom, EG) nr 2185/96 (15) och (EU) 2017/1939 (16) ska unionens ekonomiska intressen skyddas genom proportionerliga åtgärder, inbegripet åtgärder som rör förebyggande, upptäckt, korrigering och utredning av oriktigheter, bedrägeri, korruption, intressekonflikter, dubbelfinansiering samt återvinning av förlorade, felaktigt utbetalda eller felaktigt använda medel.
- (56) I enlighet med förordningarna (Euratom, EG) nr 2185/96 och (EU, Euratom) nr 883/2013 bör Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) ha möjlighet att genomföra administrativa undersökningar, inklusive kontroller och inspektioner på plats, för att fastställa om det har förekommit bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.
- (57) I enlighet med artikel 129 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509 bör nödvändiga rättigheter och nödvändig tillgång beviljas kommissionen, Olaf, revisionsrätten och i förekommande fall även Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo), inbegripet av tredje parter som är involverade i förvaltningen av medel från unionen.
- (58) Kommissionen bör säkerställa att unionens ekonomiska intressen effektivt skyddas inom ramen för faciliteten. Med tanke på att det ekonomiska stödet till Moldavien under lång tid har varit väl dokumenterat, även under indirekt förvaltning och med beaktande av landets gradvisa anpassning till unionens normer och praxis för intern kontroll, kan kommissionen samtidigt i stor utsträckning förlita sig på Moldaviens nationella system för intern kontroll och förebyggande av bedrägerier. I synnerhet bör kommissionen och Olaf samt, i tillämpliga fall, Eppo utan dröjsmål informeras om alla misstänkta fall av oriktigheter, bedrägeri, korruption och intressekonflikter som påverkar förvaltningen av medel inom ramen för faciliteten.
- (59) Moldavien bör utan dröjsmål till kommissionen rapportera oriktigheter, inbegripet bedrägerier, som har blivit föremål för ett första administrativt eller rättsligt konstaterande, och hålla den underrättad om hur de administrativa och rättsliga förfarandena fortskrider. Med tanke på målet om en anpassning till god praxis i medlemsstaterna bör rapporteringen ske elektroniskt med hjälp av det system för hantering av oriktigheter som inrättats av kommissionen.
- (60) Moldavien bör inrätta ett övervakningssystem som ligger till grund för en halvårsrapport om uppfyllandet av reformagendans betalningsvillkor som åtföljer den halvårsvisa begäran om frigörande av medel. Moldavien bör samla in uppgifter och information som möjliggör förebyggande, upptäckt och korrigering av oriktigheter,

bedrägeri, korruption och intressekonflikter i samband med åtgärder som stöds av faciliteten.

- (61) Kommissionen bör säkerställa att tydliga övervakningsmekanismer och oberoende utvärderingsmekanismer införts för att sörja för en ändamålsenlig ansvarsskyldighet och transparens vid genomförandet av unionens budget samt en ändamålsenlig bedömning av framstegen i uppnåendet av målen i denna förordning.
- (62) Kommissionen ska lämna en årlig rapport till Europaparlamentet och rådet om framstegen i fråga om att uppnå målen i denna förordning.
- (63) Kommissionen bör genomföra en utvärdering av faciliteten när inrättandet har slutförts.
- (64) Moldavien bör stödja fria pluralistiska medier som stärker och främjar förståelsen av unionens värderingar och de fördelar och skyldigheter som ett potentiellt medlemskap i unionen innebär, samtidigt som landet vidtar beslutsamma åtgärder för att bekämpa utländsk informationsmanipulering och inblandning. Moldavien bör också säkerställa proaktiv, tydlig och konsekvent offentlig kommunikation, bland annat om unionens stöd. Mottagarna av unionsfinansiering bör aktivt framhålla unionsfinansieringens ursprung och säkerställa dess synlighet, i enlighet med handboken om kommunikation och synliggörande av EU:s yttre åtgärder.
- (65) Genomförandet av faciliteten bör också åtföljas av förstärkt strategisk kommunikation och offentlig diplomati för att främja unionens värden och belysa mervärdet med unionens stöd.
- (66) Eftersom målen för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen enligt nämnda artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (67) För att finansiering till Moldavien ska tillhandahållas i tid, och utan ytterligare dröjsmål, bör denna förordning träda i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Innehåll

1. Genom denna förordning inrättas faciliteten för reformer och tillväxt för Moldavien för perioden 2025–2027 (*faciliteten*).
2. Förordningen ska ge stöd till Moldavien för genomförande av EU-relaterade reformer, särskilt inkluderande och hållbara socioekonomiska reformer och reformer som avser de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, som är anpassade till unionens värden, samt investeringar för att genomföra Moldaviens reformagenda.

3. Bestämmelserna i förordning (EU) 2021/947 ska tillämpas på genomförandet av faciliteten, om inte annat anges i den här förordningen.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning avses med:

- (1) *Moldavien*: Republiken Moldavien.
- (2) *facilitetsavtal*: ett avtal som ingås mellan kommissionen och Moldavien och som fastställer principerna för det ekonomiska samarbetet mellan Moldavien och kommissionen enligt denna förordning; detta arrangemang utgör en finansieringsöverenskommelse i den mening som avses i artikel 114.2 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509.
- (3) *ram för utvidgningspolitik*: den övergripande politiska ramen för genomförandet av denna förordning enligt Europeiska rådets och rådets definition; den inbegriper den reviderade utvidgningsmetoden, avtal som etablerar en juridiskt bindande relation med Moldavien, de förhandlingsramar som styr anslutningsförhandlingarna med kandidater, i förekommande fall, samt Europaparlamentets resolutioner, relevanta meddelanden från kommissionen, inbegripet och i tillämpliga fall, om rättsstatsprincipen, och gemensamma meddelanden från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik.
- (4) *låneavtal*: ett avtal som ingås mellan kommissionen och Moldavien och som fastställer villkoren för stöd i form av lån inom ramen för faciliteten.
- (5) *reformagenda*: en omfattande, sammanhängande och prioriterad uppsättning riktade reformer och prioriterade investeringsområden i Moldavien, inklusive betalningsvillkor som är knutna till tillfredsställande framsteg eller slutförande av relaterade åtgärder, och en vägledande tidsplan för deras genomförande.
- (6) *åtgärder*: reformer och investeringar enligt reformagendan i kapitel III.
- (7) *betalningsvillkor*: villkor för frigörande av medel i form av observerbara och mätbara kvalitativa eller kvantitativa steg som ska genomföras av Moldavien, enligt vad som anges i kapitel III i reformagendan.
- (8) *blandfinansieringsinsats*: en insats som stöds genom unionens budget och i vilken icke-återbetalningspliktiga former av stöd från unionens budget kombineras med återbetalningspliktiga former av stöd från institut för utvecklingsfinansiering eller andra offentliga finansinstitut, inbegripet exportkreditinstitut, eller från kommersiella finansinstitut och investerare.
- (9) *slutmottagare*: en person eller enhet som mottar finansiering inom ramen för faciliteten; för den del av finansieringen som görs tillgänglig som ekonomiskt stöd kommer slutmottagaren att vara Moldaviens statskassa, för den del av finansieringen som görs tillgänglig genom investeringsplattformen för grannskapsländer kommer slutmottagaren att vara den entreprenör eller underleverantör som genomför investeringsprojektet.
- (10) *inte orsaka betydande skada*: inte stödja eller bedriva ekonomisk verksamhet som medför betydande skada för något miljömål, i den mening som avses i artikel 17 i förordning (EU) 2020/852, i förekommande fall.

- (11) *investeringsplattformen för grannskapsländer*: en av de regionala investeringsplattformar som avses i artikel 32 i förordning (EU) 2021/947.

Artikel 3

Facilitetens mål

1. Facilitetens allmänna mål ska vara att

- (a) stödja utvidgningsprocessen genom att påskynda anpassningen till unionens värden, lagar, regler, standarder, politik och praxis (EU:s regelverk) genom att anta och genomföra reformer med sikte på framtida unionsmedlemskap,
- (b) stödja Moldaviens gradvisa integrering i unionens inre marknad,
- (c) påskynda den socioekonomiska konvergensen mellan Moldaviens ekonomi och unionen,
- (d) främja goda grannförbindelser och personkontakter.

2. De specifika målen för faciliteten ska vara att

- (a) ytterligare stärka de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, inbegripet rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna, de demokratiska institutionernas funktion, inbegripet avpolarisering, offentlig förvaltning, samt uppfylla de ekonomiska kriterierna; detta inbegriper att främja ett oberoende rättsväsende, stärka säkerheten och stabiliteten, stärka kampen mot bedrägerier och alla former av korruption, inbegripet korruption på hög nivå och nepotism, organiserad brottslighet, gränsöverskridande brottslighet och penningtvätt samt finansiering av terrorism, skatteundandragande och skattebedrägeri samt skatteflykt, förbättra efterlevnaden av internationell rätt, stärka mediernas frihet och oberoende och den akademiska friheten, bekämpa hatpropaganda, skapa en gynnsam miljö för det civila samhället och främja social dialog, främja jämställdhet, jämställdhetsintegrering och kvinnors och flickors egenmakt, icke-diskriminering och tolerans, för att säkerställa och stärka respekten för rättigheterna för flyktingar och personer som tillhör minoriteter, inbegripet nationella minoriteter och romer, samt rättigheter för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella,
- (b) gå i riktning mot en fullständig anpassning från Moldaviens sida till unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp), inbegripet unionens restriktiva åtgärder,
- (c) bekämpa desinformation och utländsk informationsmanipulering och inblandning som riktar sig mot unionen och dess värden,
- (d) gå i riktning mot en harmonisering av viseringspolitiken med unionen,
- (e) förbättra den offentliga förvaltningens effektivitet, bygga upp kapacitet och investera i administrativ personal i Moldavien, garantera tillgång till information, offentlig granskning och det civila samhällets deltagande i beslutsprocesser, stödja transparens, ansvarsskyldighet, strukturreformer och god förvaltning på alla nivåer, även när det gäller befogenheter att övervaka och utreda fördelningen av och tillgången till offentliga medel samt på områdena förvaltning av offentliga finanser,

offentlig upphandling och kontroll av statligt stöd, stödja initiativ och organ som arbetar med att stödja och verkställa internationell rätt i Moldavien,

- (f) påskynda Moldaviens omställning till en hållbar, klimatneutral och inkluderande ekonomi som kan stå emot konkurrenstrycket på unionens inre marknad och till ett stabilt investeringsklimat samt minska landets strategiska beroende,
- (g) främja Moldaviens ekonomiska integration med unionens inre marknad, särskilt genom ökade handels- och investeringsflöden och resilienta värdekedjor,
- (h) stödja förstärkt integration med unionens inre marknad genom förbättrad och hållbar konnektivitet i linje med transeuropeiska nät för att stärka regionalt samarbete, goda grannförbindelser, och direkta personkontakter,
- (i) påskynda en inkluderande och hållbar grön omställning till klimatneutralitet senast 2050, i enlighet med Parisavtalet och den gröna given, som omfattar alla ekonomiska sektorer, särskilt energisektorn, inbegripet omställningen till en klimatneutral, klimatreseilient och cirkulär ekonomi med minskade koldioxidutsläpp, samtidigt som det säkerställs att investeringarna respekterar principen om att inte orsaka betydande skada,
- (j) främja den digitala omställningen och digital kompetens som drivkraft för hållbar utveckling och inkluderande tillväxt,
- (k) främja innovation, forskning och samarbete mellan akademiska institutioner och näringslivet till stöd för den gröna och den digitala omställningen och främja lokala näringsgrenar med särskild tonvikt på lokalt baserade mikroföretag, små och medelstora företag samt uppstartsföretag,
- (l) främja utbildning, yrkesutbildning, omskolning och kompetensutveckling av god kvalitet på alla nivåer, med särskilt fokus på ungdomar, bland annat genom att ta itu med ungdomsarbetslöshet, förhindra kompetensflykt och stödja utsatta grupper, inklusive flyktingar, och sysselsättningspolitik, inbegripet arbetstagares rättigheter, i linje med den europeiska pelaren för sociala rättigheter, samt bekämpa fattigdom.

Artikel 4

Allmänna principer

1. Stöd från faciliteten ska förvaltas av kommissionen på ett sätt som är förenligt med de centrala principer och mål för ekonomiska reformer som fastställs i associeringsavtalet mellan EU och Moldavien och EU:s utvidgningspolitik.
2. Samarbetet inom ramen för faciliteten ska vara behovsbaserat och främja principerna om utvecklingseffektivitet, nämligen Moldaviens egenansvar för utvecklingsprioriteringar, fokus på tydlig villkorlighet och påtagliga resultat, inkluderande partnerskap, transparens och ömsesidig ansvarighet. Detta samarbete ska grunda sig på en ändamålsenlig och effektiv tilldelning och användning av resurser.
3. Tillhandahållande av makroekonomiskt stöd ska inte omfattas av denna facilitet.
4. Stödet från faciliteten ska ges utöver och komplettera det stöd som tillhandahålls inom ramen för andra unionsprogram och unionsinstrument. Verksamhet som är berättigad till finansiering enligt denna förordning kan få stöd från andra unionsprogram och unionsinstrument, under förutsättning att sådant stöd inte täcker

samma kostnad och att lämplig tillsyn och budgetkontroll garanteras. Kommissionen ska säkerställa komplementaritet och synergier mellan faciliteten och andra unionsprogram, i syfte att undvika överlappande stöd och dubbelfinansiering.

5. För att främja komplementaritet, samstämmighet och effektivitet i sina åtgärder och initiativ ska kommissionen och medlemsstaterna samarbeta och sträva efter att undvika överlappning och säkerställa synergier mellan stöd enligt denna förordning och andra former av stöd, inbegripet integrerade finansiella stödpaket bestående av både export- och utvecklingsfinansiering, som tillhandahålls av unionen, medlemsstaterna, tredjeländer, multilaterala och regionala organisationer och enheter, t.ex. internationella organisationer och relevanta internationella finansinstitut, organ samt givare utanför unionen, i överensstämmelse med de fastställda principerna för förstärkt operativ samordning på området externt bistånd, inbegripet genom förstärkt samordning med medlemsstaterna på lokal nivå. Sådan samordning på lokal nivå ska inbegripa regelbundna och lägliga samråd och täta informationsutbyten under hela genomförandet av faciliteten.
6. Verksamhet inom ramen för faciliteten ska integrera och främja demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet, gradvis anpassas till unionens sociala, klimatrelaterade och miljömässiga normer, integrera begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och, i förekommande fall, katastrofriskreducering, miljöskydd, bevarande av biologisk mångfald, inbegripet, när så är lämpligt, genom miljökonsekvensbedömningar, och stödja framstegen i fråga om att uppnå målen för hållbar utveckling, främja integrerade åtgärder som kan skapa sidovinster och uppfylla flera olika mål på ett sammanhängande sätt. De ska undvika strandade tillgångar och ska vägledas av principerna om att inte orsaka betydande skada och om att ingen får lämnas utanför samt av det upplägg med inarbetning av hållbarhet som ligger till grund för den europeiska gröna given. Minst 37 % av det icke återbetalningspliktiga stödet, inklusive avsättningar, som gått till investeringsprojekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer bör avsättas för klimatmål.
7. Moldavien och kommissionen ska säkerställa att jämställdhet mellan kvinnor och män, jämställdhetsintegrering och integrering av ett jämställdhetsperspektiv beaktas och främjas under utarbetandet av reformagendan och genomförandet av faciliteten. Moldavien och kommissionen ska vidta lämpliga åtgärder för att förhindra all diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Kommissionen ska rapportera om dessa åtgärder inom ramen för sin regelbundna rapportering enligt handlingsplanerna för jämställdhet.
8. Faciliteten får inte stödja verksamheter eller åtgärder som är oförenliga med Moldaviens energi- och klimatplaner, landets nationellt fastställda bidrag enligt Parisavtalet och ambitionen att uppnå klimatneutralitet senast 2050, eller som främjar investeringar i fossila bränslen, eller som har betydande negativa effekter på miljön eller klimatet eller den biologiska mångfalden.
9. I överensstämmelse med principen om inkluderande partnerskap ska kommissionen, när så är lämpligt, sträva efter att säkerställa demokratisk kontroll i form av samråd genom att Moldaviens regering samråder med sitt parlament samt med berörda parter, däribland lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och det civila samhället, inbegripet utsatta grupper, flyktingar och alla minoriteter och gemenskaper, i förekommande fall, så att de kan delta vid utformning och

genomförande av verksamhet som är berättigad till finansiering inom ramen för faciliteten och i de därmed relaterade övervaknings-, gransknings- och utvärderingsprocesserna, beroende på vad som är relevant. Detta samråd ska ha som mål att återspegla mångfalden i Moldavien.

10. Kommissionen ska i nära samarbete med medlemsstaterna och Moldavien säkerställa genomförandet av unionens åtaganden om ökad transparens och ansvarsskyldighet vid tillhandahållande av stöd, inbegripet genom att främja genomförandet och förstärkningen av interna kontrollsystem och strategier för bedrägeribekämpning. Kommissionen ska göra information om stödets omfattning och tilldelning offentligt tillgänglig via den resultattavla som avses i artikel 24. Moldavien ska offentliggöra aktuella uppgifter om slutmottagare som mottar unionsmedel för genomförandet av reformer och investeringar inom ramen för denna facilitet, i enlighet med artikel 20.

Artikel 5

Förutsättningar för unionsstöd

1. Förutsättningar för stöd inom ramen för faciliteten ska vara att Moldavien upprätthåller och respekterar effektiva demokratiska mekanismer, däribland ett parlamentariskt flerpartisystem, fria och rättvisa val, mediepluralism samt rättsväsendets oberoende och rättsstatsprincipen, och garanterar respekt för alla skyldigheter avseende mänskliga rättigheter, inbegripet rättigheter för personer som tillhör minoriteter.
2. Kommissionen ska övervaka att de förutsättningar som anges i punkt 1 uppfylls innan medel, inbegripet förfinansiering, frigörs för Moldavien inom ramen för faciliteten och under hela den period under vilken stöd tillhandahålls inom faciliteten, med vederbörlig hänsyn till ramen för utvidgningspolitiken. Kommissionen ska också beakta relevanta rekommendationer från internationella organ, såsom Europarådet och dess Venedigkommission, eller kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), i övervakningsprocessen.
3. Kommissionen får anta ett beslut som fastställer att vissa av de förutsättningar som fastställs i punkt 1 i denna artikel inte är uppfyllda, och i synnerhet att de medel som avses i artikel 19 inte frigörs, oberoende av om de betalningsvillkor som avses i artikel 10 är uppfyllda.

KAPITEL II

Finansiering och genomförande

Artikel 6

Genomförande

1. Faciliteten ska stödjas med medel från instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen på 420 miljoner EUR och högst 1 500 miljoner EUR i lån. Dessa lånebelopp ska inte utgöra en del av beloppet för garantin för yttre åtgärder i den mening som avses i artikel 31.4 i förordning (EU) 2021/947.

2. Det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stödet ska för perioden 1 januari 2025–31 december 2027 finansieras från det anslag som tilldelats det geografiska programmet Grannskapet enligt artikel 6.2 a i förordning (EU) 2021/947. Det ska täcka avsättningar för lån på 135 miljoner EUR, stöd från unionen till projekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer, i enlighet med artikel 18.2, och kompletterande stöd, inbegripet stöd till civilsamhällesorganisationer och tekniskt bistånd. Denna finansiering ska genomföras i enlighet med förordning (EU) 2021/947.

Beslut om frigörande enligt artikel 19.3 för stöd i form av lån ska antas under perioden 1 januari 2025–30 juni 2029.
3. Frigörande av unionens bistånd ska förvaltas av kommissionen på ett sätt som är förenligt med de centrala principer och mål för reformer som anges i reformagendan. Alla medel, med undantag för det kompletterande stöd som avses i punkt 2, och de medel som avses i punkt 5, ska tillhandahållas i delbetalningar två gånger per år under förutsättning att de nödvändiga reformerna slutförts inom de angivna tidsplaner som överenskommits i reformagendan och som överenskommits i kommissionens genomförandebeslut.
4. Minst 25 % av lånedelen som frigörs för Moldavien ska göras tillgänglig av Moldavien för investeringsprojekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer, som är en av de regionala investeringsplattformar som avses i artikel 32 i förordning (EU) 2021/947. I det facilitetsavtal som avses i artikel 8 ska denna skyldighet samt detaljerade regler och principer för genomförandet anges. Om denna skyldighet inte uppfylls, avbryts ytterligare insatser inom ramen för faciliteten och beloppen återkrävs från Moldavien, i enlighet med artikel 19.
5. Ett belopp på högst 1 % av det icke återbetalningspliktiga stöd som avses i punkt 2 får användas för tekniskt och administrativt bistånd för genomförandet av faciliteten, t.ex. förberedande åtgärder och övervaknings-, kontroll-, revisions- och utvärderingsverksamhet som krävs för att förvalta faciliteten och uppnå dess mål, i synnerhet studier, expertmöten, samråd med Moldaviens myndigheter, konferenser, samråd med berörda parter, däribland lokala och regionala myndigheter och civilsamhällesorganisationer, informations- och kommunikationsverksamhet, inbegripet inkluderande utåtriktade insatser samt central kommunikation om unionens politiska prioriteringar, i den mån de har anknytning till denna förordnings mål, utgifter för it-nätverk som fokuserar på informationsbehandling och informationsutbyte, gemensamma it-verktyg samt alla andra utgifter för förvaltningen och samordningen av faciliteten vid huvudkontoren och vid unionens delegation. Utgifterna får också täcka kostnader för verksamhet som stöder transparens och för annan verksamhet, t.ex. kvalitetskontroll och övervakning av projekt eller program på fältet samt kostnader för inbördes rådgivning och experter för bedömning och genomförande av reformer och investeringar.

Artikel 7

Regler för personers och enheters stödberättigande, varors och materiels ursprung samt begränsningar inom ramen för faciliteten

1. Genom undantag från artikel 28 i förordning (EU) 2021/947 ska deltagande i upphandlingsförfaranden och i förfaranden för tilldelning av bidrag för verksamhet som finansieras inom ramen för faciliteten vara öppet för internationella och

regionala organisationer och för alla fysiska personer som är medborgare i, eller juridiska personer som är faktiskt etablerade i

- (a) medlemsstater, Moldavien, kandidatländer och avtalsslutande parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
 - (b) länder som tillhandahåller stöd till Moldavien på en nivå som är jämförbar med det stöd som unionen tillhandahåller, med beaktande av storleken på deras ekonomi, och för vilka kommissionen fastställt att ömsesidigt tillträde till externt bistånd i stödmottagarlandet föreligger.
2. Det ömsesidiga tillträde som avses i punkt 1 b får beviljas för en begränsad period av minst ett år när ett land ger enheter från unionen och från länder som är stödberättigade inom ramen för faciliteten rätt att delta på lika villkor.
Kommissionen ska besluta om ömsesidigt tillträde efter samråd med Moldavien.
3. Alla varor och all materiel som finansieras och upphandlas inom ramen för faciliteten ska ha sitt ursprung i något av de länder som avses i punkt 1 a och b, såvida inte varorna och materielen inte kan anskaffas på rimliga villkor i något av dessa länder. Dessutom ska de regler om begränsningar som fastställs i punkt 6 gälla.
4. Reglerna för stödberättigande i denna artikel ska inte gälla för eller skapa nationalitetsbegränsningar för fysiska personer som är anställda hos eller på annat sätt rättsligt står under avtal med en entreprenör eller i tillämpliga fall en underleverantör som kan komma i fråga för finansiering, utom när nationalitetsbegränsningarna grundar sig på reglerna i punkt 6.
5. För verksamhet som samfinansieras av en enhet eller genomförs genom direkt förvaltning eller indirekt förvaltning med enheter som avses i artikel 62.1 första stycket c i förordning (EU, Euratom) 2024/2509 ska de regler som är tillämpliga på dessa enheter också tillämpas utöver de regler som fastställs enligt den här artikeln, inbegripet, i tillämpliga fall, de begränsningar som föreskrivs i punkt 6 i den här artikeln och som vederbörligen återspeglas i de finansieringsöverenskommelser och avtalshandlingar som undertecknats med dessa enheter.
6. Reglerna för stödberättigande och reglerna om ursprunget för varor och materiel i punkterna 1 och 3 samt reglerna om fysiska personers nationalitet i punkt 4 får begränsas med avseende på nationalitet, geografiskt läge eller karaktär hos de juridiska enheter som deltar i tilldelningsförfaranden liksom med avseende på det geografiska ursprunget för varor och materiel där
 - (a) sådana begränsningar krävs på grund av den specifika karaktären hos eller målen för verksamheten eller det specifika tilldelningsförfarandet eller där dessa begränsningar är nödvändiga för ett effektivt genomförande av verksamheten,
 - (b) verksamheten eller specifika tilldelningsförfaranden inverkar på säkerhet eller allmän ordning, särskilt när det gäller unionens, medlemsstaternas eller Moldaviens strategiska tillgångar och intressen, inbegripet säkerheten, resiliensen och skyddet av integriteten i fråga om digital infrastruktur, inbegripet 5G-nätinfrastruktur, kommunikations- och informationssystem samt tillhörande leveranskedjor.
7. Anbudsgivare och kandidater från länder som inte är stödberättigade får godtas som stödberättigade i brådskande fall eller om tjänster saknas på marknaderna i de berörda länderna eller territorierna, eller i andra vederbörligen motiverade fall där

tillämpningen av reglerna för stödberättigande skulle göra det omöjligt eller orimligt svårt att genomföra en verksamhet.

8. Inom ramen för unionens restriktiva åtgärder, som antas på grundval av artikel 29 i EU-fördraget och artikel 215 i EUF-fördraget, får inga medel eller ekonomiska resurser göras tillgängliga, direkt eller indirekt, till eller till förmån för juridiska personer, enheter eller organ som omfattas av unionens restriktiva åtgärder. Sådana personer och enheter, och enheter som ägs eller kontrolleras av dem, ska varken direkt eller indirekt stödjas av faciliteten, inbegripet som indirekta ägare, underleverantörer i leveranskedjan eller slutliga stödmottagare.

Artikel 8

Facilitetsavtal

1. Kommissionen ska med Moldavien ingå ett facilitetsavtal för genomförandet av denna förordning som fastställer skyldigheter och betalningsvillkor för utbetalning av finansiering.
2. Faciliteten ska kompletteras med ett låneavtal i enlighet med artikel 15 med särskilda bestämmelser för förvaltning och genomförande av finansiering i form av lån. Facilitetsavtalet, inbegripet all tillhörande dokumentation, ska på begäran göras tillgängligt för Europaparlamentet och rådet samtidigt och utan dröjsmål.
3. Finansiering ska beviljas Moldavien först efter det att facilitetsavtalet och låneavtalet har trätt i kraft.
4. Facilitetsavtalet och det låneavtal som ingås med Moldavien ska säkerställa att de skyldigheter som anges i artikel 129 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509 uppfylls.
5. Facilitetsavtalet ska innehålla nödvändiga närmare bestämmelser om följande:
 - (a) Moldaviens åtagande att göra betydande framsteg i riktning mot en robust rättslig ram för att bekämpa bedrägerier och inrätta effektivare och mer ändamålsenliga kontrollsystem, inbegripet lämpliga mekanismer för att skydda visselblåsare och lämpliga mekanismer och åtgärder för att effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter samt att stärka kampen mot penningtvätt, organiserad brottslighet, missbruk av offentliga medel, finansiering av terrorism, skatteundandragande, skattebedrägeri och skatteflykt samt annan olaglig verksamhet som riktar sig mot de medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten.
 - (b) Regler för frigörande, innehållande och minskning av medel i enlighet med artikel 19.
 - (c) Närmare bestämmelser om och skyldighet för Moldavien att tillhandahålla en del av det totala lånebeloppet för projekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer, i enlighet med artikel 6.4.
 - (d) Verksamhet med anknytning till förvaltning, kontroll, tillsyn, övervakning, utvärdering, rapportering och revision, samt systemgranskningar, utredningar, bedrägeribekämpningsåtgärder och samarbete.
 - (e) Regler för rapportering till kommissionen om huruvida och hur de betalningsvillkor som avses i artikel 10 är uppfyllda.

- (f) Regler om skatter, tullar och avgifter i enlighet med artikel 27.9 och 27.10 i förordning (EU) 2021/947.
- (g) Åtgärder för att effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter samt skyldigheten för personer eller enheter som förvaltar medel från unionen inom ramen för förordningen att utan dröjsmål underrätta kommissionen, Olaf samt, i tillämpliga fall, Eppo om misstänkta eller faktiska fall av oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter och annan olaglig verksamhet som påverkar finansieringen inom faciliteten samt uppföljningen av dessa.
- (h) De skyldigheter som avses i artiklarna 21 och 22, däribland de exakta reglerna och en tidsram för Moldaviens insamling av uppgifter och tillgång till dessa för kommissionen, Olaf, Europeiska revisionsrätten och, i tillämpliga fall, Eppo.
- (i) Ett förfarande för att säkerställa att ansökningar om utbetalning av lånestödet håller sig inom det tillgängliga lånebeloppet, i enlighet med artikel 6.1.
- (j) Kommissionens rätt att proportionellt minska det stöd som tillhandahålls inom ramen för förordningen och att återkräva alla belopp som avses i artikel 6.1 som betalats ut för att uppnå förordningens mål eller att begära återbetalning i förtid av lånet vid oriktigheter, bedrägeri, korruption och intressekonflikter som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen och som inte har korrigerats av Moldavien, eller om kvalitativa eller kvantitativa steg ändras, eller vid allvarlig överträdelse av en skyldighet som fastställs i facilitetsavtalet.
- (k) Regler och villkor för Moldavien att rapportera i syfte att övervaka genomförandet av faciliteten och bedöma om de mål som anges i artikel 3 har uppnåtts.
- (l) Skyldigheten för Moldavien att till kommissionen elektroniskt överföra de uppgifter som avses i artikel 20.

KAPITEL III

Reformagenda

Artikel 9

Inlämning av reformagenda

1. För att få stöd enligt denna förordning ska Moldavien till kommissionen överlämna en reformagenda för 2025–2027 som grundar sig på de centrala principer och mål för socioekonomiska och grundläggande reformer som fastställs i associeringsavtalet mellan EU och Moldavien, som överenskommits i samband med den europeiska grannskapspolitiken och inom ramen för utvidgningspolitiken.
2. Reformagendan ska innehålla en övergripande ram för uppnåendet av de allmänna och specifika mål som anges i artikel 3, med angivande av de reformer som Moldavien ska genomföra samt av investeringsområden. Reformagendan ska omfatta åtgärder för att genomföra reformerna genom ett övergripande och sammanhängande paket. När det gäller de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, däribland rättsstatsprincipen, kampen mot korruption, inbegripet korruption på hög

nivå, grundläggande rättigheter och yttrandefriheten, ska reformagendorna återspegla bedömningarna enligt ramen för utvidgningspolitiken.

3. Reformagendorna ska vara förenliga med den senaste makroekonomiska och finanspolitiska ram som lagts fram för kommissionen inom ramen för den ekonomiska och finansiella dialogen med unionen.
4. Reformagendan ska vara förenlig med och stödja de reformprioriteringar som fastställts inom ramen för Moldaviens väg mot anslutning och i andra relevanta dokument, det nationellt fastställda bidraget enligt Parisavtalet och ambitionen att uppnå klimatneutralitet senast 2050.
5. Reformagendan ska följa de allmänna principerna i artikel 4.
6. Reformagendan ska utarbetas på ett inkluderande och transparent sätt i samråd med arbetsmarknadens parter och civilsamhällesorganisationer.
7. Kommissionen ska uppmana Moldavien att lägga fram sin reformagenda inom tre månader från denna förordnings ikraftträdande. Kommissionen ska översända Moldaviens reformagenda till Europaparlamentet och rådet så snart den mottagits.

Artikel 10

Principer för finansiering enligt reformagendan

8. Förordningen ska ge incitament för genomförandet av reformagendan genom att fastställa betalningsvillkor för frigörandet av medel. Dessa betalningsvillkor ska gälla för medel enligt artikel 6.1, med undantag för kompletterande stöd, inbegripet stöd till civilsamhällesorganisationer och tekniskt bistånd. Betalningsvillkoren ska utformas som mätbara kvalitativa eller kvantitativa steg. Stegen ska återspegla framstegen i fråga om särskilda socioekonomiska reformer och de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, som är kopplade till uppnåendet av facilitetens mål enligt artikel 3, i överensstämmelse med ramen för utvidgningspolitiken.
9. Uppfyllandet av dessa betalningsvillkor ska medföra att medlen helt eller delvis frigörs, beroende på i vilken utsträckning de har fullgjorts.
10. Makrofinansiell stabilitet, sund offentlig ekonomisk förvaltning, transparens och tillsyn av budgeten är allmänna villkor för betalningar som måste uppfyllas för att medel ska kunna frigöras.

Medel inom ramen för faciliteten får inte stödja verksamhet eller åtgärder som undergräver fredsavtalen i regionen.

Artikel 11

Reformagendans innehåll

1. Reformagendan ska innehålla följande inslag, vilka ska vara vederbörligen motiverade och underbyggda:
 - (a) Åtgärder som utgör ett enhetligt, heltäckande och tillräckligt balanserat svar på de mål som anges i artikel 3, inbegripet strukturreformer, investeringar och åtgärder för att i förekommande fall säkerställa att de förutsättningar för stöd som avses i artikel 5 är uppfyllda.

- (b) En redogörelse för hur åtgärderna är förenliga med de allmänna principer som avses i artikel 4 samt de krav, planer och program som avses i artiklarna 4 och 10.
- (c) En redogörelse för hur åtgärderna förväntas stärka de grundläggande principerna i utvidgningsprocessen enligt artikel 3.2 n, inbegripet rättsstatsprincipen, de grundläggande rättigheterna och kampen mot korruption.
- (d) En vägledande förteckning över investeringsprojekt och investeringsprogram som ska diskuteras och godkännas inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer, inbegripet respektive totala investeringsvolymer och planerade tidsplaner för genomförandet.
- (e) En redogörelse för i vilken utsträckning åtgärderna förväntas bidra till klimat- och miljömålen och deras förenlighet med principen om att inte orsaka betydande skada.
- (f) En redogörelse för i vilken utsträckning åtgärderna förväntas bidra till digital omställning.
- (g) En redogörelse för i vilken utsträckning åtgärderna förväntas bidra till utbildning, yrkesutbildning, sysselsättning och sociala mål.
- (h) En redogörelse för i vilken utsträckning åtgärderna förväntas bidra till jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt samt främjandet av kvinnors och flickors rättigheter.
- (i) När det gäller reformer och investeringar, en vägledande tidsplan och de planerade villkoren för frigörande av medel i form av mätbara kvalitativa och kvantitativa steg som enligt planerna ska genomföras senast den 31 december 2027.
- (j) En redogörelse av hur åtgärderna förväntas bidra till en gradvis och kontinuerlig anpassning till Gusp, inbegripet unionens restriktiva åtgärder.
- (k) Formerna för Moldaviens effektiva övervakning, rapportering och utvärdering av reformagendan, inklusive de föreslagna mätbara kvalitativa och kvantitativa stegen och de relevanta indikatorer som anges i punkt 2.
- (l) En förklaring av Moldaviens system för att effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption, inbegripet korruption på hög nivå, och intressekonflikter och för att verkställa reglerna för kontroll av statligt stöd, och förslagen till åtgärder för att ta itu med befintliga brister under de första åren av genomförandet av reformagendan.
- (m) För utarbetandet och, i förekommande fall, genomförandet av reformagendan, en sammanfattning av den samrådsprocess som i enlighet med Moldaviens rättsliga ram genomförts med berörda parter, däribland Moldaviens parlament, lokala och regionala representativa organ och myndigheter, arbetsmarknadens parter och civilsamhällesorganisationer, samt hur dessa berörda parter synpunkter återspeglas i reformagendan.
- (n) En kommunikations- och synlighetsplan för reformagendan för Moldaviens lokala målgrupper.
- (o) All annan relevant information.

2. Reformagendan ska vara resultatbaserad och innehålla indikatorer för bedömning av framstegen mot uppnåendet av de allmänna och specifika mål som anges i artikel 3. Dessa indikatorer ska, där så är lämpligt och relevant, baseras på internationellt överenskomna indikatorer och tillgängliga indikatorer avseende Moldaviens politik. Indikatorerna ska också i möjligaste mån överensstämma med de centrala resultatindikatorer som ingår i kommissionens genomförandebeslut om godkännande av reformagendorna för västra Balkan enligt förordning (EU) 2024/1449 och i resultatmätningsskramen för EFHU+.

Artikel 12

Kommissionens bedömning av reformagendan

1. Kommissionen ska utan onödigt dröjsmål bedöma relevansen, omfattningen och lämpligheten hos Moldaviens reformagenda eller, i tillämpliga fall, eventuella ändringar av agendan. Vid bedömningen ska kommissionen ha ett nära samarbete med Moldavien och får lämna synpunkter, begära ytterligare information eller kräva att Moldavien ser över eller modifierar sin reformagenda.
2. När det gäller det mål som anges i artikel 11.1 j i denna förordning ska kommissionen, i enlighet med beslut 2010/427/EU, ta vederbörlig hänsyn till Europeiska utrikestjänstens roll och bidrag.
3. Vid bedömningen av reformagendan ska kommissionen beakta relevant tillgänglig analytisk information om Moldavien, däribland landets makroekonomiska situation och skuldhållbarhet, den motivering och de uppgifter som Moldavien lämnat i enlighet med artikel 13 samt all annan relevant information, såsom den information som anges i artikel 11.
4. Vid sin bedömning ska kommissionen särskilt beakta följande kriterier:
 - (a) Huruvida reformagendan utgör ett relevant, heltäckande, enhetligt och tillräckligt balanserat svar på de mål som anges i artikel 3 och de inslag som anges i artikel 11.
 - (b) Huruvida reformagendan och dess åtgärder överensstämmer med de principer, strategier, planer och program som avses i artiklarna 4 och 11.
 - (c) Huruvida reformagendan kan förväntas påskynda framstegen mot att överbrygga det socioekonomiska klyftan mellan Moldavien och unionen, och därigenom stärka landets ekonomiska, sociala och miljömässiga utveckling och stödja konvergensen mot unionens standarder, minska ojämlikheter och stärka den sociala sammanhållningen.
 - (d) Huruvida reformagendan kan förväntas ytterligare stärka de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen enligt definitionen i artikel 3.2 a.
 - (e) Huruvida reformagendan kan förväntas påskynda Moldaviens övergång till en hållbar, klimatneutral, klimatrezilient och inkluderande ekonomi genom att förbättra konnektiviteten, göra framsteg med den gröna och den digitala omställningen, inbegripet den biologiska mångfalden, minska det strategiska beroendet och främja forskning och innovation, utbildning, yrkesutbildning, sysselsättning och kompetens samt den bredare arbetsmarknaden, med särskilt fokus på ungdomar.

- (f) Huruvida åtgärderna i reformagendan är förenliga med principerna om att inte orsaka betydande skada och inte lämna någon utanför.
 - (g) Huruvida reformagendan på lämpligt sätt hanterar potentiella risker i överensstämmelse med förutsättningarna för stöd och betalningsvillkoren.
 - (h) Huruvida de betalningsvillkor som Moldavien föreslår är lämpliga och ambitiösa, förenliga med ramen för utvidgningspolitiken samt tillräckligt meningsfulla och tydliga för att, om de uppfylls, medge motsvarande frigörande av medel och huruvida de föreslagna rapporteringsindikatorerna är lämpliga och tillräckliga för att övervaka och rapportera om framstegen mot de övergripande målen.
 - (i) Huruvida de arrangemang som Moldavien föreslår förväntas effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter, organiserad brottslighet och penningtvätt samt effektivt utreda och lagföra brott som påverkar medlen inom ramen för faciliteten.
 - (j) Huruvida reformagendan på ett effektivt sätt återspeglar synpunkter från berörda parter, inbegripet Moldaviens parlament, lokala och regionala representativa organ och myndigheter, arbetsmarknadens parter och civilsamhällesorganisationer.
5. För bedömningen av den reformagenda som Moldavien lämnat in får kommissionen ta hjälp av oberoende experter.

Artikel 13

Kommissionens genomförandebeslut

1. Om kommissionens bedömning är positiv ska kommissionen genom ett genomförandebeslut godkänna den reformagenda som lämnats in av Moldavien, i enlighet med artikel 12 eller, i tillämpliga fall, den ändrade agenda som lämnats in i enlighet med artikel 14. Bestämmelserna i artikel 25.2 ska tillämpas på antagandet av det genomförandebeslutet.
2. Kommissionens genomförandebeslut, som avses i punkt 1, ska innehålla de reformer som ska genomföras av Moldavien, de investeringsområden som ska stödjas och de betalningsvillkor som följer av reformagendan, inklusive tidsplanen.
3. Kommissionens genomförandebeslut, som avses i punkt 1, ska också innehålla följande:
 - (a) Det vägledande beloppet för de totala medel som är tillgängliga för Moldavien när betalningsvillkoren är uppfyllda, enligt artikel 10.1, och de planerade delbetalningar som ska frigöras, inklusive förfinansiering, som strukturerats i enlighet med artikel 11, så snart Moldavien har uppnått ett tillfredsställande uppfyllande av de relevanta betalningsvillkoren i form av kvalitativa och kvantitativa steg som fastställts i samband med genomförandet av reformagendan.
 - (b) Uppdelningen mellan lånestöd och icke återbetalningspliktigt stöd per delbetalning av finansieringen.
 - (c) Den tidsfrist inom vilken villkoren för slutbetalning kopplade till reformerna måste vara uppfyllda.

- (d) Arrangemangen och tidsplanen för övervakningen, rapporteringen och genomförandet av reformagendan, däribland, i förekommande fall, genom demokratisk kontroll enligt artikel 4 samt vid behov åtgärder som krävs för att efterleva artikel 23.
- (e) De indikatorer som avses i artikel 11.2 för att bedöma framstegen mot uppnåendet av de allmänna och specifika mål som anges i artikel 3.

Artikel 14

Ändringar av reformagendan

1. Om reformagendan, inklusive relevanta betalningsvillkor, på grund av objektiva omständigheter inte längre kan uppnås av Moldavien, helt eller delvis, får Moldavien föreslå en ändring av reformagendan. I sådant fall ska Moldavien lämna en motiverad begäran till kommissionen om att ändra det genomförandebeslut som avses i artikel 13.1.
2. Kommissionen får ändra genomförandebeslutet, särskilt för att beakta en ändring av de tillgängliga beloppen i enlighet med principerna i artikel 19.
3. Om kommissionen anser att de skäl som Moldavien framför motiverar en ändring av reformagendan, ska kommissionen bedöma den ändrade agendan i enlighet med artikel 12, och den får ändra det genomförandebeslut som avses i artikel 13.1 utan oskäligt dröjsmål.
4. I ett ändringsförslag får kommissionen godta tidsfrister för betalningsvillkor som sträcker sig fram till och med den 31 december 2028.

Artikel 15

Låneavtal, upplåning och utlåning

1. För att finansiera stödet i form av lån inom ramen för faciliteten ska kommissionen ha befogenhet att låna upp de nödvändiga medlen för unionens räkning på kapitalmarknaderna eller från finansinstitut i enlighet med artikel 224 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509.
2. Kommissionen ska ingå ett låneavtal med Moldavien. Låneavtalet ska fastställa det maximala lånebeloppet, tillgänglighetsperioden och de detaljerade villkoren för stödet inom ramen för faciliteten i form av lån. Lånen ska ha en maximal löptid på 40 år från och med det datum då låneavtalet undertecknats. Låneavtalet ska innehålla förfinansieringsbeloppet och regler för avräkning av förfinansiering.
Utöver och genom undantag från artikel 220.5 i budgetförordningen ska låneavtalet innehålla beloppet för förfinansiering och regler för avräkning av förfinansiering.
3. Låneavtalet ska på begäran göras tillgängligt för Europaparlamentet och rådet.

Artikel 16

Avsättning

1. Avsättningar för lånen ska göras till 9 % från det anslag som tilldelats det geografiska programmet Grannskapet enligt artikel 6.2 a i förordning (EU) 2021/947 och ska användas som en del av avsättningar till stöd för liknande risker.

2. Genom undantag från artikel 211.2 sista meningen i budgetförordningen ska avsättningen betalas stegvis och senast när lånen har betalats ut i sin helhet.
3. Avsättningsnivån ska ses över minst vart tredje år från och med den dag då denna förordning börjar tillämpas i enlighet med förfarandet i artikel 31.5 fjärde stycket i förordning (EU) 2021/947.

Artikel 17

Förfinansiering

1. Efter det att reformagendan har lämnats in till kommissionen får Moldavien begära att en förfinansiering på upp till 7 % av det totala belopp som planeras inom ramen för denna facilitet frigörs i enlighet med artikel 6.1, efter avdrag för kompletterande stöd, inbegripet stöd till civilsamhällesorganisationer och tekniskt bistånd, samt avsättningar för lån.
2. Kommissionen får frigöra den begärda förfinansieringen efter antagandet av det genomförandebeslut som avses i artikel 13 och ikraftträdandet av det facilitetsavtal och det låneavtal som avses i artiklarna 8 respektive 15. Medlen ska frigöras i enlighet med artikel 19.3 första meningen och med förbehåll för de förutsättningar som anges i artikel 5.
3. Kommissionen ska besluta om tidsramen för utbetalningen av förfinansieringen, som får betalas ut i en eller flera trancher.

Artikel 18

Genomförande av investeringsprojekt inom investeringsplattformen för grannskapsländer

1. För att dra nytta av hävstångseffekten av unionens ekonomiska stöd för att locka till sig ytterligare investeringar, ska investeringar som stöder reformagendan genomföras i samarbete med internationella finansinstitut i form av investeringsprojekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer.
2. När betalningsvillkoren har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt kommer kommissionen att anta ett beslut om att tillåta frigörande av medel i enlighet med artikel 19.3. I det beslutet ska, i enlighet med artikel 6.1, det belopp fastställas som ska göras tillgängligt i form av icke återbetalningspliktigt stöd från unionen för projekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer, och det ekonomiska stödet i form av lånestöd som ska frigöras till Moldavien. Beslutet ska också, i enlighet med den kvot som fastställs i facilitetsavtalet enligt artikel 8.5 c, fastställa den andel av detta lånestöd som Moldavien ska göra tillgänglig som medfinansiering för projekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer.

Artikel 19

Bedömning av uppfyllandet av betalningsvillkor, innehållande och minskning av medel, regler för betalningar

1. Moldavien ska två gånger per år lämna in en vederbörligen motiverad begäran om att medlen ska frigöras senast två månader efter den tidsgräns som anges i kommissionens genomförandebeslut med avseende på de betalningsvillkor som uppfyllts i fråga om de kvantitativa och kvalitativa steg som anges i reformagendan.
2. Kommissionen ska utan onödigt dröjsmål bedöma om Moldavien har uppfyllt de förutsättningar som anges i artikel 5 och de principer för finansiering som anges i artikel 10.3 och på ett tillfredsställande sätt uppfyllt de betalningsvillkor som anges i kommissionens genomförandebeslut som avses i artikel 13. Om kommissionen finner att de betalningsvillkor enligt vilka den tidigare hade gjort betalningar inte längre uppfylls av Moldavien, kommer kommissionen att minska framtida utbetalningar med ett motsvarande belopp. Kommissionen får ta hjälp av experter, däribland experter från medlemsstaterna. Om en begäran om frigörande av medel, eller en begäran om betalning, omfattar ett steg som rör kapitel 32 och som avses i artikel 19.2, får kommissionen inte anta ett beslut om bemyndigande att frigöra medel om den inte gör en positiv bedömning av detta.
3. Om kommissionen bedömer att de tillämpliga villkoren har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt, ska den utan onödigt dröjsmål anta ett beslut som tillåter att medel som motsvarar dessa villkor frigörs. När det gäller dessa belopp ska beslutet utgöra det villkor som avses i artikel 10.
4. Om kommissionen bedömer att några villkor inte har uppfyllts enligt tidsplanen ska de medel som motsvarar dessa villkor hållas inne. De innehållna beloppen ska frigöras först när Moldavien på ett vederbörligt sätt har styrkt, som en del av den efterföljande ansökan om frigörande av medel, att landet har vidtagit nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de motsvarande betalningsvillkoren har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt.
5. Om kommissionen drar slutsatsen att Moldavien inte har vidtagit de nödvändiga åtgärderna inom tolv månader från den inledande negativa bedömning som avses i punkt 4, ska kommissionen minska beloppet för det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stödet och lånet i proportion till den del som motsvarar de relevanta betalningsvillkoren. Under det första genomförandeåret ska en tidsfrist på 24 månader tillämpas räknat från när den ursprungliga negativa bedömning som avses i punkt 4 gjordes. Moldavien får lägga fram synpunkter inom två månader från det att kommissionens slutsatser meddelats Moldavien.
6. Belopp som motsvarar betalningsvillkor som inte har uppfyllts den 31 december 2028 ska inte betalas ut till Moldavien och ska dras tillbaka eller dras in från det tillgängliga lånestödet, beroende på vad som är lämpligt.
7. Kommissionen får minska det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stödet och från Moldavien, inbegripet genom avräkning, återkräva alla belopp som använts för att uppnå facilitetens mål, eller för att minska det lånebelopp som ska betalas ut till Moldavien eller begära förtida återbetalning av lånet i enlighet med låneavtalet, i händelse av medel som betalats ut på felaktiga grunder, identifierade fall av eller allvarliga farhågor i samband med oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter som påverkar unionens ekonomiska intressen och som inte har korrigerats av Moldavien, eller om kvalitativa eller kvantitativa steg ändras eller om det, efter det att betalningen har gjorts, visar sig att åtgärderna inte har vidtagits på ett tillfredsställande sätt, eller i händelse av ett allvarligt åsidosättande av en skyldighet som följer av facilitetsavtalen eller låneavtalen, inbegripet på grundval av

information från Olaf eller revisionsrättens rapporter. Kommissionen ska underrätta Europaparlamentet och rådet innan den fattar några beslut om sådana minskningar.

8. Genom undantag från artikel 116.2 i budgetförordningen ska den betalningsfrist som avses i artikel 116.1 a i budgetförordningen börja löpa från och med den dag då det beslut om att godkänna utbetalningen till stödmottagaren enligt punkt 3 i den här artikeln meddelas.
9. Artikel 116.5 i budgetförordningen ska inte tillämpas på utbetalningar som görs som ekonomiskt stöd och som kanaliseras direkt till Moldaviens statskassa i enlighet med den här artikeln och artikel 23 i den här förordningen.
10. Utbetalningar av icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd och lån enligt den här artikeln ska göras i enlighet med de budgetanslag som fastställts i det årliga budgetförfarandet respektive förutsatt att finansiering finns tillgänglig. Medlen ska betalas ut i delbetalningar. En delbetalning får betalas i en eller flera trancher.
11. Beloppen ska utbetalas efter det beslut som avses i punkt 3 i enlighet med låneavtalet.
12. Utbetalning av stöd i form av lån ska ske på villkor att Moldavien lämnar in en ansökan om utbetalning i den form som anges i låneavtalet och i enlighet med bestämmelserna i facilitetsavtalet. Detta ska inte gälla utbetalning av förfinansiering.

Artikel 20

Transparens vad gäller personer och enheter som mottar finansiering för genomförandet av reformagendan

1. Moldavien ska offentliggöra aktuella uppgifter om slutmottagare som erhåller finansiering på mer än sammanlagt 50 000 EUR under en treårsperiod för genomförandet av reformer och investeringar inom ramen för denna facilitet.
2. För slutmottagare som avses i punkt 1 ska följande information offentliggöras i maskinläsbart format på en webbplats, rangordnad efter totala medel som mottagits, med vederbörlig hänsyn till kraven på konfidentialitet och säkerhet, särskilt skyddet av personuppgifter:
 - (a) För en juridisk person, mottagarens fullständiga juridiska namn och registreringsnummer för mervärdesskatt eller skatteregistreringsnummer, i förekommande fall, eller en annan unik identifieringskod fastställd i den lagstiftning som den juridiska personen omfattas av.
 - (b) För en fysisk person, mottagarens för- och efternamn.
 - (c) Det belopp som mottagaren har erhållit och de reformer och investeringar inom ramen för Moldavienfaciliteten som detta belopp bidrar till att genomföra.
3. Den information som avses i punkt 2 får inte offentliggöras om ett offentliggörande innebär en risk för de berörda slutmottagarnas fri- och rättigheter eller allvarligt kan skada deras kommersiella intressen. Sådan information ska ställas till kommissionens förfogande.
4. Moldavien ska minst en gång om året till kommissionen elektroniskt överföra uppgifterna om de slutmottagare som avses i punkt 1 i denna artikel, i ett maskinläsbart format som ska fastställas i facilitetsavtalet, såsom anges i artikel 8.5 l.

KAPITEL IV

Skydd av unionens ekonomiska intressen

Artikel 21

Skydd av unionens ekonomiska intressen

1. Vid genomförandet av faciliteten ska kommissionen och Moldavien vidta alla lämpliga åtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen, med beaktande av proportionalitetsprincipen och de särskilda villkor som gäller för faciliteten, de förutsättningar som anges i artikel 5.1 och de villkor som anges i de specifika facilitetsavtalen, särskilt när det gäller förebyggande, upptäckt och korrigering av bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter samt utredning och lagföring av brott som riktar sig mot medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten. Moldavien ska åta sig att verka för att införa effektiva och ändamålsenliga förvaltnings- och kontrollsystem samt säkerställa att felaktigt utbetalda eller felaktigt använda belopp kan återkrävas.
2. Facilitetsavtalet ska innehålla följande skyldigheter för Moldavien:
 - (a) Att regelbundet kontrollera att den tillhandahållna finansieringen har använts i enlighet med tillämpliga regler, särskilt avseende förebyggande, upptäckt och korrigering av bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter.
 - (b) Att skydda visselblåsare.
 - (c) Att vidta lämpliga åtgärder för att förebygga, upptäcka och korrigera bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter samt för att utreda och lagföra brott som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, upptäcka och undvika dubbelfinansiering samt vidta rättsliga åtgärder för att återkräva medel som förskingrats, inbegripet i samband med åtgärder för genomförande av reformer och investeringsprojekt eller investeringsprogram inom ramen för reformagendan, samt vid behov och utan dröjsmål vidta lämpliga åtgärder för att behandla sådana begäranden från Eppo och medlemsstaternas behöriga myndigheter om ömsesidig rättslig hjälp som avser brott som riktar sig mot medel inom ramen för faciliteten.
 - (d) Att vid tillämpningen av punkt 1, särskilt för kontroller av användningen av medel i samband med genomförandet av reformer i reformagendan, säkerställa insamlingen av och tillgången till de uppgifter om personer och enheter som får finansiering, inbegripet uppgifter om verkligt huvudmannaskap, som behövs för genomförandet av reformagendans åtgärder enligt kapitel III, i överensstämmelse med unionens dataskyddsprinciper och tillämpliga dataskyddsregler.
 - (e) Att uttryckligen ge kommissionen, Olaf, revisionsrätten och, i förekommande fall, Eppo rätt att utöva sina befogenheter enligt artikel 129 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509.
3. Facilitetsavtalet ska också föreskriva att kommissionen har rätt att proportionellt minska beloppet för det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stöd som tillhandahålls inom ramen för faciliteten och att från Moldavien, inbegripet genom

avräkning, återkräva alla belopp som använts för att uppnå facilitetens mål och att minska det lånebelopp som ska betalas ut till stödmottagaren eller begära förtida återbetalning av lånet i enlighet med låneavtalet, i händelse av medel som betalats ut på felaktiga grunder, identifierade fall av eller allvarliga farhågor avseende oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter som påverkar unionens ekonomiska intressen och som inte har korrigerats av Moldavien, eller om det efter utbetalningen konstateras att åtgärder inte har vidtagits på ett tillfredsställande sätt, eller i händelse av ett allvarligt åsidosättande av en skyldighet som följer av facilitetsavtalet eller låneavtalet. När kommissionen beslutar om beloppet för återkrav och minskning, eller det belopp som ska återbetalas i förtid, ska den iakttä proportionalitetsprincipen och ta hänsyn till hur allvarlig oriktigheten, bedrägeriet, korruptionen eller intressekonflikten som påverkar unionens ekonomiska intressen är, eller hur allvarligt ett åsidosättande av en skyldighet är. Moldavien ska ges tillfälle att lämna synpunkter innan minskningen görs eller en återbetalning i förtid begärs.

4. Personer och enheter som förvaltar medel inom ramen för faciliteten ska utan dröjsmål till kommissionen och till Olaf rapportera alla misstänkta fall av bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.

Artikel 22

Rollen för Moldaviens interna system och för revisionsmyndigheten

1. För den del av facilitetens finansiering som tillhandahålls som ekonomiskt stöd kan kommissionen förlita sig på de revisionsmyndigheter som Moldavien inrättat för att kontrollera offentliga utgifter. När så är lämpligt ska kommissionen också förlita sig på ytterligare demokratisk kontroll i enlighet med artikel 4.9.
2. Reformagendan ska under de första åren av genomförandet prioritera reformer i samband med förhandlingskapitel 32, särskilt om förvaltning av offentliga finanser och intern kontroll och om kampen mot bedrägeri, samt kapitlen 23 och 24, särskilt när det gäller rättvisa, korruption och organiserad brottslighet, och kapitel 8, särskilt om kontroll av statligt stöd.
3. Moldavien ska utan dröjsmål rapportera alla oriktigheter, inbegripet bedrägeri, som har varit föremål för ett första administrativt eller rättsligt konstaterande till kommissionen och hålla kommissionen underrättad om hur de administrativa och rättsliga förfarandena för sådana oriktigheter fortskrider. Sådan rapportering ska ske elektroniskt med hjälp av det system för hantering av oriktigheter som inrättats av kommissionen.
4. De enheter som avses i punkt 1 ska upprätthålla en regelbunden dialog med revisionsrätten, Olaf och, i förekommande fall, Eppo.
5. Kommissionen får genomföra detaljerade systemgranskningar av Moldaviens budgetgenomförande på grundval av en riskbedömning och en dialog med revisionsmyndigheter och utfärda rekommendationer om förbättringar av systemen.
6. Kommissionen får anta rekommendationer till Moldavien i alla fall där den anser att behöriga myndigheter inte har vidtagit nödvändiga åtgärder för att förebygga, upptäcka och korrigera bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter som har påverkat eller allvarligt riskerar att påverka en sund ekonomisk förvaltning av de

utgifter som finansieras inom ramen för faciliteten, samt i alla fall där den identifierar svagheter som påverkar utformningen av och funktionen hos det kontrollsystem som införts av dessa myndigheter. Den berörda stödmottagaren ska genomföra sådana rekommendationer eller motivera varför den inte har gjort det.

KAPITEL V

ÖVERVAKNING, RAPPORTERING OCH UTVÄRDERING

Artikel 23

Övervakning och rapportering

1. Kommissionen ska övervaka genomförandet av faciliteten och bedöma huruvida de mål som anges i artikel 3 uppnåts. Övervakningen av genomförandet ska vara riktad och stå i proportion till den verksamhet som bedrivs inom ramen för facilitetsavtalet, och ska inte påverka de rapporteringskrav som fastställs i förordning (EU) 2021/947. De indikatorer som avses i artikel 11.2 ska förväntas bidra till kommissionens övervakning av faciliteten.
2. Det facilitetsavtal som avses i artikel 8 ska innehålla bestämmelser och former för Moldaviens rapportering till kommissionen i enlighet med punkt 1 i denna artikel.
3. Kommissionen ska lämna en årlig rapport till Europaparlamentet och rådet om framstegen i uppnåendet av målen i denna förordning. Den årliga rapporten ska två gånger per år kompletteras med redogörelser över hur genomförandet av faciliteten fortskrider.
4. Kommissionen ska överlämna den rapport som avses i punkt 3 till den kommitté som avses i artikel 27.1.
5. Kommissionen ska rapportera om framstegen i genomförandet av Moldaviens reformagenda inom ramen för den resultattavla som inrättats genom förordning (EU) 2024/1449.

Artikel 24

Resultattavla för faciliteten

6. Kommissionen ska fastställa framstegen i genomförandet av reformagendan på den resultattavla för faciliteten som inrättats genom förordning (EU) 2024/1449.

Artikel 25

Utvärdering av faciliteten

1. Kommissionen ska efter den 31 december 2027 och senast den 31 december 2031 genomföra en oberoende efterhandsutvärdering av förordningen.

Efterhandsutvärderingen ska bedöma unionens bidrag till uppnåendet av målen i denna förordning,

2. och ska bygga på OECD:s kommitté för utvecklingsbistånds principer för god praxis och sträva efter att fastställa om målen har uppnåtts och att formulera rekommendationer för att förbättra framtida åtgärder.
3. Kommissionen ska meddela resultaten och slutsatserna av efterhandsutvärderingen, tillsammans med sina iakttagelser och uppföljning, till Europaparlamentet, rådet och medlemsstaterna. Efterhandsutvärderingen får diskuteras på begäran av Europaparlamentet, rådet eller medlemsstaterna. Resultaten ska användas som underlag vid utarbetandet av framtida program och åtgärder och allokering av resurser. Denna efterhandsutvärdering och uppföljning ska offentliggöras.
4. Kommissionen ska, i lämplig omfattning, involvera alla berörda parter, inklusive Moldavien, arbetsmarknadens parter och civilsamhällesorganisationer, i processen för utvärdering av den finansiering som unionen tillhandahåller inom ramen för denna förordning, och får vid behov sträva efter att genomföra gemensamma utvärderingar med medlemsstaterna och andra partner i nära samarbete med Moldavien.

Artikel 26

Moldaviens rapportering inom ramen för den ekonomiska och finansiella dialogen

1. Stödmottagaren ska en gång om året inom ramen för den ekonomiska och finansiella dialogen rapportera om de framsteg som gjorts i uppnåendet av den reformrelaterade delen av sin reformagenda.

KAPITEL VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 27

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av den kommitté som inrättats genom förordning (EU) 2021/947.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.
3. För de genomförandeakter som avses i artiklarna 13.1 och 14.2 gäller att om kommittén inte avger något yttrande, ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

Artikel 28

Information, kommunikation och publicitet

1. Utan att det påverkar kraven i förordning (EU) 2021/947, ska kommissionen delta i kommunikationsverksamhet för att säkerställa att unionens finansiering synliggörs i samband med det ekonomiska stöd som avses i reformagendan, bland annat gemensamma kommunikationsverksamheter tillsammans med Moldavien. Kommissionen ska säkerställa att stödet inom ramen för faciliteten kommuniceras och framhålls genom en finansieringsförklaring. Åtgärder som finansieras inom ramen för faciliteten ska genomföras i enlighet med kraven på kommunikation och synliggörande i unionsfinansierade yttre åtgärder och andra relevanta riktlinjer.
2. Mottagaren av unionsfinansiering ska aktivt framhålla att finansieringen kommer från unionen och säkerställa unionsfinansieringens synlighet, bland annat genom att i tillämpliga fall visa upp unionens emblem och en lämplig finansieringsförklaring med lydelsen *Finansieras av Europeiska unionen*, i synnerhet när mottagaren främjar åtgärderna och deras resultat genom att tillhandahålla enhetlig, ändamålsenlig och proportionerlig information riktad till olika målgrupper, däribland medierna och allmänheten.
3. Information, kommunikation och publicitet ska tillhandahållas i tillgängligt format.

Artikel 29

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

FINANSIERINGSÖVERSIKT OCH DIGITAL ÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

1.	GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET	3.
1.1.	Förslagens eller initiativets titel	3.
1.2.	Berörda politikområden	3.
1.3.	Mål	3.
1.3.1	Allmänt/allmänna mål:.....	3.
1.3.2	Specifikt/specifika mål:.....	3.
1.3.3	Verkan eller resultat som förväntas.....	3.
1.3.4	Prestationsindikatorer.....	3.
1.4.	Förslaget eller initiativet avser	4.
1.5.	Grunder för förslaget eller initiativet	4.
1.5.1	Krav som ska uppfyllas på kort eller lång sikt, inbegripet en detaljerad tidsplan för genomförandet av initiativet	4.
1.5.2	Mervärdet av en åtgärd på EU-nivå (som kan följa av flera faktorer, t.ex. samordningsfördelar, rättssäkerhet, ökad effektivitet eller komplementaritet). Med ”mervärdet av en åtgärd på unionsnivå” i detta avsnitt avses det värde en åtgärd från unionens sida tillför utöver det värde som annars skulle ha skapats av enbart medlemsstaterna.	4.
1.5.3	Erfarenheter från tidigare liknande åtgärder	4.
1.5.4	Förenlighet med den fleråriga budgetramen och eventuella synergieffekter med andra relevanta instrument	5.
1.5.5	En bedömning av de olika finansieringsalternativ som finns att tillgå, inbegripet möjligheter till omfördelning	5.
1.6.	Förslagens eller initiativets varaktighet och budgetkonsekvenser	6.
1.7.	Planerad(e) genomförandemetod(er)	6.
2.	FÖRVALTNING	8
2.1.	Regler om uppföljning och rapportering.....	8
2.2.	Förvaltnings- och kontrollsystem.....	8
2.2.1	Motivering av den budgetgenomförandemetod, de finansieringsmekanismer, de betalningsvillkor och den kontrollstrategi som föreslås	8
2.2.2	Uppgifter om identifierade risker och om det eller de interna kontrollsystem som inrättats för att begränsa riskerna	8
2.2.3	Beräkning och motivering av kontrollernas kostnadseffektivitet (dvs. förhållandet mellan kostnaden för kontrollerna och värdet av de medel som förvaltas) och en bedömning av den förväntade risken för fel (vid betalning och vid avslutande).....	8
2.3.	Åtgärder för att förebygga bedrägeri och oriktigheter	9
3.	BERÄKNADE BUDGETKONSEKVENSER AV FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET	10

3.1.	Berörda rubriker i den fleråriga budgetramen och budgetrubriker i den årliga budgetens utgiftsdel	10
3.2.	Förslagets beräknade budgetkonsekvenser på anslagen	12
3.2.1	Sammanfattning av beräknad inverkan på driftsanslagen.....	12
3.2.1.1.	Anslag i den antagna budgeten	12
3.2.1,2	Anslag från externa inkomster avsatta för särskilda ändamål.....	17
3.2.2.	Beräknad output som finansieras med driftsanslag.....	22
3.2.3.	Sammanfattning av beräknad inverkan på de administrativa anslagen	24
3.2.3.1.	Anslag i den antagna budgeten.....	24
3.2.3.2.	Anslag från externa inkomster avsatta för särskilda ändamål.....	24
3.2.3.3.	Totala anslag	24
3.2.4.	Beräknat personalbehov	25
3.2.4.1.	Finansierat med den antagna budgeten	25
3.2.4.2.	Finansierat med externa inkomster avsatta för särskilda ändamål.....	26
3.2.4.3.	Totalt personalbehov	26
3.2.5.	Översikt över beräknad inverkan på it-relaterade investeringar	28
3.2.6.	Förenlighet med den gällande fleråriga budgetramen.....	28
3.2.7.	Bidrag från tredje part	28
3.3.	Beräknad inverkan på inkomsterna	29
4.	DIGITALA INSLAG	29
4.1.	Krav med digital relevans	30
4.2.	Data	30
4.3.	Digitala lösningar	31
4.4.	Interoperabilitetsbedömning	31
4.5.	Åtgärder till stöd för digitalt genomförande	32

1. GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

1.1. Förslagets eller initiativets titel

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för Moldavien

1.2. Berörda politikområden

EU:s relationer med resten av världen

1.3. Mål

1.3.1. Allmänt/allmänna mål:

De strategiska målen för faciliteten för reformer och tillväxt (*faciliteten*) ska vara att a) stödja utvidgningsprocessen genom att påskynda anpassningen till unionens värden, lagar, regler, standarder, politik och praxis (EU:s regelverk) genom att man antar och genomför reformer med sikte på framtida unionsmedlemskap, b) stödja Moldaviens gradvisa integrering i unionens inre marknad, och c) påskynda den socioekonomiska konvergensen mellan Moldaviens ekonomi och unionen. Detta kommer att hjälpa Moldavien att få ett stöd som är jämförbart med andra kandidatländerns stöd, särskilt eftersom Moldavien inte omfattas av instrumentet för stöd inför anslutningen.

1.3.2. Specifikt/specifika mål:

Specifikt mål

De specifika målen för faciliteten ska vara att

- a) ytterligare stärka de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, inbegripet rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna, de demokratiska institutionernas funktion, inbegripet avpolarisering, offentlig förvaltning och uppfylla de ekonomiska kriterierna, detta inbegriper att främja ett oberoende rättsväsende, stärka säkerheten och stabiliteten, stärka kampen mot bedrägerier och alla former av korruption, inbegripet korruption på hög nivå och nepotism, organiserad brottslighet, gränsöverskridande brottslighet och penningtvätt samt finansiering av terrorism, skatteundandragande och skattebedrägeri samt skatteflykt, förbättra efterlevnaden av internationell rätt, stärka mediernas frihet och oberoende och den akademiska friheten, bekämpa hatpropaganda, skapa en gynnsam miljö för det civila samhället och främja social dialog, främja jämställdhet, jämställdhetsintegrering och kvinnors och flickors egenmakt, icke-diskriminering och tolerans, för att säkerställa och stärka respekten för rättigheterna för flyktingar och personer som tillhör minoriteter, inbegripet nationella minoriteter och romer, samt rättigheter för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella,
- b) gå i riktning mot en fullständig anpassning från Moldaviens sida till unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp), inbegripet unionens restriktiva åtgärder,
- c) bekämpa desinformation och utländsk informationsmanipulering och inblandning som riktar sig mot unionen och dess värden,
- d) gå i riktning mot en harmonisering av viseringspolitiken med unionen,

- e) stärka den offentliga förvaltningens effektivitet, bygga upp kapacitet och investera i administrativ personal i Moldavien, garantera tillgång till information, offentlig granskning och det civila samhällets deltagande i beslutsprocesser, stödja transparens, ansvarsskyldighet, strukturreformer och god förvaltning på alla nivåer, även när det gäller befogenheter att övervaka och utreda fördelningen av och tillgången till offentliga medel samt på områdena förvaltning av offentliga finanser, offentlig upphandling och kontroll av statligt stöd, stödja initiativ och organ som arbetar med att stödja och verkställa internationell rättvisa i Moldavien,
- f) påskynda Moldaviens omställning till en hållbar, klimatneutral och inkluderande ekonomi som kan stå emot konkurrenstrycket på unionens inre marknad och till ett stabilt investeringsklimat samt minska landets strategiska beroende,
- g) främja Moldaviens ekonomiska integration med unionens inre marknad, särskilt genom ökade handels- och investeringsflöden och resilienta värdekedjor,
- h) stödja förstärkt integration med unionens inre marknad genom förbättrad och hållbar konnektivitet linje med transeuropeiska nät för att stärka regionalt samarbete, goda grannförbindelser, och direkta personkontakter,
- i) påskynda en inkluderande och hållbar grön omställning till klimatneutralitet senast 2050, i enlighet med Parisavtalet och den gröna given, som omfattar alla ekonomiska sektorer, särskilt energisektorn, inbegripet omställningen till en klimatneutral, klimatreseilient och cirkulär ekonomi med minskade koldioxidutsläpp, samtidigt som det säkerställs att investeringarna är förenliga med principen om att inte orsaka betydande skada,
- j) främja den digitala omställningen och digital kompetens som drivkraft för hållbar utveckling och inkluderande tillväxt,
- k) främja innovation, forskning och samarbete mellan akademiska institutioner och näringslivet till stöd för den gröna och den digitala omställningen och främja lokala näringsgrenar med särskild tonvikt på lokalt baserade mikroföretag, små och medelstora företag samt uppstartsföretag,
- l) främja utbildning, yrkesutbildning, omskolning och kompetensutveckling av god kvalitet på alla nivåer, med särskilt fokus på ungdomar, bland annat genom att lindra ungdomsarbetslöshet, förhindra kompetensflykt och stödja utsatta grupper, inklusive flyktingar, och stödja sysselsättningspolitik, inbegripet arbetstagares rättigheter, i linje med den europeiska pelaren för sociala rättigheter, och bekämpa fattigdom.

1.3.3. Verkan eller resultat som förväntas

Beskriv den verkan som förslaget eller initiativet förväntas få på de mottagare eller den del av befolkningen som berörs.

Stöd inom ramen för faciliteten förväntas göra det möjligt för Moldavien att genomföra de reformer och investeringar som krävs för att göra landets ekonomi mer konkurrenskraftig och öka konvergensen med unionen. Genomförandet av faciliteten bör också stärka systemen för intern kontroll och förvaltning av de offentliga finanserna i Moldavien samt genomförandet av de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, särskilt när det gäller rättsstatsprincipen och kampen mot korruption, bedrägerier och organiserad brottslighet. Det förväntas hjälpa Moldavien

att få snarare tillgång till fördelarna med EU:s inre marknad och underlätta landets integration i EU.

1.3.4. *Prestationsindikatorer*

Ange indikatorer för övervakning av framsteg och resultat.

Särskilda indikatorer kommer att fastställas i reformagendan. Dessa indikatorer bör baseras på internationellt överenskomna indikatorer. Indikatorerna bör vara relevanta, accepterade, trovärdiga, enkla och robusta.

1.4. **Förslaget eller initiativet avser**

☒ en ny åtgärd

☐ en ny åtgärd som bygger på ett pilotprojekt eller en förberedande åtgärd⁵

☐ en förlängning av en befintlig åtgärd

☐ en sammanslagning eller omdirigering av en eller flera åtgärder mot en annan/en ny åtgärd

1.5. **Grunder för förslaget eller initiativet**

1.5.1. *Krav som ska uppfyllas på kort eller lång sikt, inbegripet en detaljerad tidsplan för genomförandet av initiativet*

Moldaviens ekonomiska resultat och konkurrenskraft släpar efter genomsnittet i EU, trots landets framsteg på vägen mot EU-anslutning. Det finns ett akut behov av att se till att Moldavien får stöd som är jämförbart med stödet till andra anslutningsländer som förhandlar med EU för att stödja både den socioekonomiska konvergensen och genomförandet av den bredare utvidgningsagendan.

För att fullt ut kunna dra nytta av tillväxtplanens möjligheter kommer Moldavien att utarbeta en reformagenda med de viktigaste åtgärder som varje stödmottagare avser att vidta under perioden 2025–2027 för att påskynda den socioekonomiska konvergensen med EU. Kommissionen kommer att diskutera, utvärdera och också godta reformagendan.

Reformagendan kommer att vara förenlig med Moldaviens tillväxtstrategi, som är anpassad till landets väg mot anslutning. Agendan kommer att innehålla viktiga grundläggande reformer som identifierats i anslutningsprocessen samt centrala socioekonomiska reformer för att ta itu med strukturella brister i Moldaviens tillväxtbana, vilka kommer att integreras i reformagendan.

Faciliteten, som är själva grundbulten i tillväxtplanen, kommer därefter att införa stränga villkor, eftersom utbetalningar av EU-medel kommer att villkoras av att framsteg görs, särskilt när det gäller att stärka den socioekonomiska konvergensen och konkurrenskraften, samt när det gäller de grundläggande principerna.

I likhet med vad som gäller för den tillväxtplanen för västra Balkan kommer den nya faciliteten att genomföras via genomförandemekanismer som har valts ut för att maximera ett snabbt genomförande av reformer och investeringar, samtidigt som nödvändiga kontroller upprätthålls och den administrativa bördan för kommissionen, Moldavien och andra genomförandepartner minimeras. Stödet kommer att tillhandahållas via tre genomförandemekanismer: 1) Direktstöd till Moldaviens

⁵ I den mening som avses i artikel 58.2 a eller b i budgetförordningen.

nationella budgetar 2) Stöd till investeringar genom investeringsplattformen för grannskapsländer och 3) Återstående icke återbetalningspliktigt stöd.

Direkta utbetalningar till de nationella budgetarna och tillhandahållande av medel för inlämning av investeringsförslag kommer att vara beroende av om framsteg gjorts och att de betalningsvillkor som anges i reformagendan uppfylls. Betalningsvillkoren kommer att utgöras av en uppsättning kvalitativa och kvantitativa steg med en tidsplan för utbetalningar som är kopplade till specifika socioekonomiska reformer för att stimulera tillväxten, hjälpa landet att slå in på en hållbar konvergensbana och rikta det mot specifika reformer kopplade till de grundläggande principerna i utvidgningsprocessen, inbegripet rättsstatsprincipen, kampen mot korruption och organiserad brottslighet. Efter kommissionens beslut om godkännande av reformagendorna (genom ett genomförandebeslut från kommissionen) och ingåendet av ett facilitetsavtal och ett låneavtal kommer Moldavien att vara berättigad till förfinansiering.

Makroekonomisk stabilitet, sund förvaltning av de offentliga finanserna, öppenhet och övervakning av budgeten är allmänna villkor för betalningar som måste uppfyllas för att medlen ska kunna frigöras. Utbetalningarna kommer att göras enligt en fast halvårsplan på grundval av vederbörligen motiverade ansökningar om frigörande av medel från stödmottagarna och efter det att kommissionen kontrollerat att de berörda betalningsvillkoren uppfylls. Om betalningsvillkoren inte uppfylls kommer kommissionen att hålla inne eller dra av ett motsvarande belopp från betalningen.

Utbetalningen av motsvarande innehållna medel får ske inom tolv månader efter den ursprungliga tidsfristen i reformagendan, förutsatt att betalningsvillkoren är uppfyllda.

De investeringar som planeras i reformagendorna kommer att stödjas via investeringsplattformen för grannskapsländer. Relaterade projekt eller program kommer att lämnas in till styrelsen för investeringsplattformen för grannskapsländer för yttrande först efter kommissionens bedömning av om relevanta betalningsvillkor är uppfyllda.

- 1.5.2 *Mervärdet av en åtgärd på EU-nivå (som kan följa av flera faktorer, t.ex. samordningsfördelar, rättssäkerhet, ökad effektivitet eller komplementaritet). Med "mervärdet av en åtgärd på unionsnivå" i detta avsnitt avses det värde en åtgärd från unionens sida tillför utöver det värde som annars skulle ha skapats av enbart medlemsstaterna.*

Åtgärder på unionsnivå är nödvändiga för att uppnå en snabbare ekonomisk konvergens mellan Moldavien och EU på landets väg mot ett potentiellt EU-medlemskap. Storleken på det stöd som krävs är sådan att Moldavien kommer att fortsätta behöva varaktigt externt stöd som ingen medlemsstat, eller en enskild givare, skulle kunna tillhandahålla på egen hand. Unionen har en unik möjlighet att leverera flerårigt externt bistånd till Moldavien på ett snabbt, samordnat och förutsägbart sätt. Unionen kan också utnyttja sin upplåningskapacitet för att låna ut till Moldavien på fördelaktiga villkor och tillhandahålla bidrag i ett flerårigt perspektiv.

- 1.5.3. *Erfarenheter från tidigare liknande åtgärder*

Faciliteten kommer att bygga vidare på de lärdomar som dragits av faciliteten för återhämtning och resiliens, som inrättades 2020, samt av en nyligen föreslagen

facilitet för Ukraina som antogs i februari 2024. Framför allt återspeglar faciliteten faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan, som föreslogs i november 2023 och antogs i maj 2024. För att alla kandidater ska behandlas lika återspeglar den, så nära som möjligt, förordningen om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan i dess slutliga form, för att redan nu beakta alla eventuella kommentarer och tillägg från medlagstiftarna samt från andra avdelningar inom kommissionen. Faciliteten använder befintliga mekanismer, nämligen direkt ekonomiskt stöd liknande budgetstöd och investeringsplattformen för grannskapsländer för investeringar. Båda dessa instrument har visat att EU-finansiering kan erbjuda betydande hävstångseffekter när den används tillsammans med finansiering från andra givare i blandade sammanhang.

1.5.4. Förenlighet med den fleråriga budgetramen och eventuella synergieffekter med andra relevanta instrument

Den föreslagna faciliteten syftar till att förse unionen med ett rättsligt instrument som gör det möjligt för unionen att stödja en större socioekonomisk konvergens med Moldavien på dess väg mot ett EU-medlemskap. Det totala beloppet för faciliteten ska tillhandahållas genom lån och icke återbetalningspliktigt stöd. Det icke återbetalningspliktiga stödet bör finansieras genom det anslag som tilldelats det geografiska programmet Grannskapet enligt artikel 6.2 a i förordning (EU) 2021/947. Alla bestämmelser i instrumentet Europa i världen fortsätter att gälla, om inte annat anges i den här förordningen. Stöd i form av lån ska vara tillgängligt upp till ett belopp av 1 500 miljoner EUR under perioden 1 januari 2025–30 juni 2029. Detta belopp ska inte utgöra en del av beloppet för garantin för yttre åtgärder i den mening som avses i artikel 31.4 i förordning (EU) 2021/947. Lånen kommer att garanteras genom den gemensamma avsättningsfonden till en avsättningsnivå på 9 %.

1.5.5. En bedömning av de olika finansieringsalternativ som finns att tillgå, inbegripet möjligheter till omfördelning

Unionens budget ger redan stöd till förberedelserna inför en eventuell EU-anslutning genom instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III), som omfattar västra Balkan och Turkiet, och som bygger på bidrag, blandfinansiering och budgetgarantier. Parallellt med detta har faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan påskyndat den socioekonomiska konvergensen enbart på västra Balkan och bygger på en annan strategi, som skapar en stark koppling mellan fullgörandet av reformåtagandena och tillgången till finansiering.

Moldavien deltar för närvarande i anslutningsförhandlingar, men omfattas ändå av instrumentet Europa i världen utan något särskilt instrument för att tillgodose de särskilda ytterligare behov som följer av föranslutningsstödet. Med tanke på den nya takten i utvidgningen är det viktigt att Moldavien får ett jämförbart stöd för att förbereda landet för en eventuell framtida anslutning. Eftersom genomförandet av IPA III-instrumentet kommit så pass långt, är det inte möjligt att öppna instrumentet på nytt för andra kandidater, trots att det inte är möjligt att bevilja lån inom ramen för instrumentet. Därför behövs ett nytt instrument för att tillhandahålla en liknande stödnivå i fråga om medel och villkor som för västra Balkan och Ukraina.

För att säkerställa ett smidigt och öppet genomförande av alla investeringar som identifierats inom ramen för reformagendan avser kommissionen att använda den testade metoden i investeringsplattformen för grannskapsländer, samtidigt som de villkor som nämns ovan bibehålls.

1.6. Förslaget eller initiativets varaktighet och budgetkonsekvenser

☒ begränsad varaktighet

- ☐ verkan från och med [den DD/MM]ÅÅÅÅ till och med [den DD/MM]ÅÅÅÅ
- ☒ budgetkonsekvenser från och med 2025 till och med 2027 för åtagandebemyndiganden och från och med 2025 för betalningsbemyndiganden.

☐ obegränsad varaktighet

- Efter en inledande period ÅÅÅÅ–ÅÅÅÅ,
- beräknas genomförandetakten nå en stabil nivå.

1.7. Planerad(e) genomförandemetod(er)⁶

☒ **Direkt förvaltning** som sköts av kommissionen

- ☐ av dess avdelningar, vilket också inbegriper personalen vid unionens delegationer,
- ☐ av genomförandeorgan

☐ **Delad förvaltning** med medlemsstaterna

☒ **Indirekt förvaltning** genom att uppgifter som ingår i budgetgenomförandet anförtros

- ☐ tredjeländer eller organ som de har utsett
- ☐ internationella organisationer och organ kopplade till dem (ange vilka)
- ☐ Europeiska investeringsbanken och Europeiska investeringsfonden
- ☐ organ som avses i artiklarna 70 och 71 i budgetförordningen
- ☐ offentligrättsliga organ
- ☐ privaträttsliga organ som har anförtrotts offentliga förvaltningsuppgifter i den utsträckning som de har försetts med tillräckliga ekonomiska garantier
- ☐ organ som omfattas av privaträtten i en medlemsstat, som anförtrotts genomförandeuppgifter inom ramen för ett offentlig-privat partnerskap och som har försetts med tillräckliga ekonomiska garantier
- ☐ organ eller personer som anförtrotts genomförandet av särskilda åtgärder inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken enligt avdelning V i fördraget om Europeiska unionen och som fastställs i den grundläggande akten
- ☐ organ som är etablerade i en medlemsstat och som omfattas av en medlemsstats privaträtt eller unionsrätten och som i enlighet med sektorsspecifika regler kan anförtros genomförandet av unionsmedel eller budgetgarantier, i den mån sådana organ kontrolleras av offentligrättsliga organ eller privaträttsliga organ som anförtrotts offentliga förvaltningsuppgifter och har tillräckliga finansiella garantier i form av gemensamt och solidariskt ansvar från kontrollorganens sida eller likvärdiga finansiella garantier, som för varje åtgärd kan vara begränsad till det högsta beloppet för unionens stöd.

⁶ Närmare förklaringar av de olika genomförandemetoderna med hänvisningar till respektive bestämmelser i budgetförordningen återfinns på webbplatsen Budgpedia:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2. FÖRVALTNING

2.1. Regler om uppföljning och rapportering

Särskilda kvantitativa och kvalitativa steg kommer att fastställas i reformagendan (som kommissionen godkänt i ett genomförandebeslut), så att uppfyllandet av betalningsvillkoren kan övervakas. Moldavien kommer att lämna in en motiverad begäran varje halvår om att det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stödet och lånet ska frigöras och ange hur dessa villkor har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt, baserat på kvantitativa och kvalitativa steg som fastställs i genomförandebeslutet. Dessutom kommer facilitetsavtalet som ingåtts med Moldavien att innehålla rapporterings- och övervakningsindikatorer som gör det möjligt att i större utsträckning övervaka och rapportera framsteg när det gäller facilitetens allmänna och specifika mål. Kommissionen kommer årligen att rapportera till Europaparlamentet, rådet och det utskott som avses i artikel 27 om förvaltningen av de medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten samt framstegen mot målen. Kommissionen kommer även göra en efterhandsutvärdering av förordningen.

2.2. Förvaltnings- och kontrollsystem

2.2.1. *Motivering av den budgetgenomförandemetod, de finansieringsmekanismer, de betalningsvillkor och den kontrollstrategi som föreslås*

Faciliteten kommer att genomföras under direkt och indirekt förvaltning. En del kommer att vara direkt förvaltning genom direkt överföring av medel till Moldaviens statsbudget, medan en särskild del kommer att göras tillgänglig av Moldavien för investeringsprojekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer.

Kontrollstrategin kommer att anpassas till genomförandet inom var och en av dessa pelare med hjälp av övervakning, utvärdering och revisioner. Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas genomförandet av de medel som görs tillgängliga för Moldavien som direkt ekonomiskt stöd och övervakningen av Moldaviens skyldighet att tillhandahålla en på förhand fastställd procentandel till projekt som godkänts inom ramen för investeringsplattformen för grannskapsländer. Utbetalning av medel kommer att ske enligt en fast halvårsplan på grundval av ansökningar från Moldavien och efter kommissionens kontroll av att de relevanta betalningsvillkoren är uppfyllda. Den flerskiktsstruktur som finns på plats för kontrollmekanismerna ger en integrerad ram för att säkerställa att alla lämpliga åtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen finns på plats. Det kommer att garantera att proportionalitetsprincipen beaktas och de särskilda villkor enligt vilka faciliteten kommer att fungera. Åtgärder inom ramen för reformagendorna bör dessutom bidra till att effektivisera systemen för förvaltning och kontroll av de offentliga finanserna, penningtvätt, skatteflykt, skatteundandragande, bedrägerier och organiserad brottslighet samt till ett ändamålsenligt system för kontroll av statligt stöd, i syfte att säkerställa rättvisa villkor för alla företag. Reformagendan kommer att innehålla en beskrivning av sådana system samt specifika steg med anknytning till kapitel 32 för att hjälpa Moldavien att anpassa sina revisions- och kontrollkrav till unionens standarder. Om en begäran om frigörande av medel omfattar ett steg som rör kapitel 32 kommer kommissionen inte att anta ett beslut om bemyndigande att frigöra medel om den inte bedömer detta steg positivt.

2.2.2. *Uppgifter om identifierade risker och om det eller de interna kontrollsystem som inrättats för att begränsa riskerna*

Den huvudsakliga risk som har identifierats i samband med finansieringen är att betalningsvillkoren kopplade till utbetalning av medel inte uppfylls. De åtgärder som kommer att vidtas för att minska denna risk är följande:

- En bedömning från kommissionens sida av om relevanta villkor är uppfyllda innan utbetalning av medel sker, med möjlighet att hålla inne medlen.
- Minskning eller innehållande av tillhandahållet stöd eller indrivning av belopp som använts för att uppnå facilitetens mål vid oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter som påverkar unionens ekonomiska intressen och som inte har korrigerats av Moldavien, eller vid ett allvarligt åsidosättande av en skyldighet till följd av de avtal som ingåtts med Moldavien.
- Avbrytande av finansieringen om Moldavien inte uppfyller de villkor som anges i artikel 5.
- Om en begäran om frigörande av medel omfattar ett steg som rör kapitel 32 kommer kommissionen inte att anta ett beslut om bemyndigande att frigöra medel om den inte bedömer detta steg positivt.

2.2.3. *Beräkning och motivering av kontrollernas kostnadseffektivitet (dvs. förhållandet mellan kostnaden för kontrollerna och värdet av de medel som förvaltas) och en bedömning av den förväntade risken för fel (vid betalning och vid avslutande)*

Ekonomiskt bidrag kommer att ges till Moldavien i form av finansiering som inte är kopplad till de kostnader som avses i artikel 125.1 a i budgetförordningen.

2.3. **Åtgärder för att förebygga bedrägeri och oriktigheter**

Förslaget innehåller specifika bestämmelser för att skydda unionens finansiella intressen. Faciliteten kommer att förses med ett effektivt revisions- och kontrollsystem som fastställs i en flernivåmekanism: Reformen av revisions- och kontrollsystemen i Moldavien kommer att ingå som en del av reformerna inom ramen för reformagendorna. Kommissionen får dessutom genomföra detaljerade systemgranskningar av det nationella budgetgenomförandet på grundval av en riskbedömning och en dialog med de nationella revisionsmyndigheterna, och utfärda rekommendationer om förbättringar av systemen. I enlighet med förordning (EU, Euratom) 2024/2509, ska Olaf, revisionsrätten och Europeiska åklagarmyndigheten dessutom ha de rättigheter och den tillgång som krävs för att kunna utföra sina respektive uppgifter. Investeringsdelen av faciliteten kommer att genomföras med internationella finansinstitut på grundval av pelarbedömningar och ramavtal med dem.

3. BERÄKNADE BUDGETKONSEKVENSER AV FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

3.1. Berörda rubriker i den fleråriga budgetramen och budgetrubriker i den årliga budgetens utgiftsdel

- Befintliga budgetrubriker (även kallade ”budgetposter”)

Redovisa enligt de berörda rubrikerna i den fleråriga budgetramen i nummerföljd

Rubrik i den fleråriga budgetramen	Budgetrubrik	Typ av utgifter	Bidrag			
	Nummer	Diff./Icke-diff. ³	från Efta-länder ⁴	från kandidatländer och potentiella kandidater ⁵	från andra tredjeländer	övriga inkomster avsatta för särskilda ändamål
6	14.01.01.01 Stödutgifter för instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen	Icke-diff. Diff. Diff.	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
6	14.02.01.11 Östra grannskapet		NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
6	14.02.01.70 Instrumentet Europa i världen – Avsättning till den gemensamma avsättningsfonden		NEJ	NEJ	NEJ	NEJ

3.2. Förslagets beräknade budgetkonsekvenser på anslagen

3.2.1. Sammanfattning av beräknad inverkan på driftsanslagen

- ☐ Förslaget/initiativet kräver inte att driftsanslag tas i anspråk
- ☒ Förslaget/initiativet kräver att driftsanslag tas i anspråk enligt följande:

3.2.1.1. Anslag i den antagna budgeten

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Rubrik i den fleråriga budgetramen	6	Grannskapet och omvärlden
---	---	---------------------------

GD: Grannskapspolitik och utvidgningsförhandlingar			År 2025 ⁷	År 2026	År 2027	TOTALT
○ Driftsanslag						
14.02.01.11 ⁸	Åtaganden	(1a)	93,600	93,600	93,600	280,800
	Betalningar	(2a)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
14.02.01.70	Åtaganden	(1b)	45,000	45,000	45,000	135,000
	Betalningar	(2b)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
Anslag av administrativ natur som finansieras genom ramanslagen för särskilda program ⁹						
14.01.01.01		(3)	1,400	1,400	1,400	4,200
TOTALA anslag för GD Grannskapspolitik och utvidgningsförhandlingar	Åtaganden	=1a+1b+3	140,000	140,000	140,000	420,000
	Betalningar	=2a+2b+3	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.

⁷ Med år n avses det år då förslaget eller initiativet ska börja genomföras. Ersätt ”n” med det förväntade första genomförandeåret (till exempel 2021). Detsamma för följande år.

⁸ Enligt den officiella kontoplanen.

⁹ Detta avser tekniskt eller administrativt stöd för genomförandet av vissa av Europeiska unionens program och åtgärder (tidigare s.k. BA-poster) samt indirekta och direkta forskningsåtgärder.

○ TOTALA driftsanslag	Åtaganden	4.	138,600	138,600	138,600	415,800
	Betalningar	5.	p. m.	p. m.	p. m.	
○ TOTALA anslag av administrativ natur som finansieras genom ramanslagen för särskilda program		6.	1,400	1,400	1,400	4,200
TOTALA anslag för RUBRIK 6 i den fleråriga budgetramen	Åtaganden	=4+6	140,000	140,000	140,000	420,000
	Betalningar	=5+ 6	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.

Rubrik i den fleråriga budgetramen		7	”Administrativa utgifter” ¹⁰				
GD Grannskapspolitik och utvidgningsförhandlingar			År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT Budgetram 2021–2027
• Personalresurser			0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
• Övriga administrativa utgifter			0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
TOTALT GD Grannskapspolitik och utvidgningsförhandlingar		Anslag	0,000	0,356	0,356	0,356	1,068

TOTALA anslag för RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen	(summa åtaganden = summa betalningar)	0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
---	--	--------------	-------	-------	-------	--------------

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

		År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT Budgetram 2021–2027
TOTALA anslag för RUBRIKERN 1–7	Åtaganden	0,000	140,356	140,356	140,356	421,068

¹⁰ Nödvändiga anslag bör beräknas med hjälp av årsmedelkostnaderna på tillämplig webbsida i BUDGpedia.

i den fleråriga budgetramen	Betalningar	0,000	140,356	140,356	140,356	421,068
-----------------------------	-------------	--------------	----------------	----------------	----------------	----------------

3.2.2. *Beräknad output som finansierats med driftsanslag (ska inte fyllas i för decentraliserade byråer och organ)*

Åtagandebemyndiganden i miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Allmänna mål	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT
a) Stödja utvidgningsprocessen genom att påskynda anpassningen till unionens värden, lagar, regler, standarder, politik och praxis (EU:s regelverk) genom att anta och genomföra reformer med sikte på framtida unionsmedlemskap	138,600	138,600	138,600	415,800
b) Stödja Moldaviens gradvisa integrering i unionens inre marknad				
c) Påskynda den socioekonomiska konvergensen mellan Moldaviens ekonomi och unionen				
TOTALA anslag	138,600	138,600	138,600	415,800

3.2.3. Sammanfattning av beräknad inverkan på de administrativa anslagen

- ☐ Förslaget/initiativet kräver inte att anslag av administrativ natur tas i anspråk
- ☒ Förslaget/initiativet kräver att anslag av administrativ natur tas i anspråk enligt följande:

3.2.3.1. Anslag i den antagna budgeten

ANTAGNA ANSLAG	År	År	År	År	TOTALT 2021–2027
	2024	2025	2026	2027	
RUBRIK 7					
Personalresurser	0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
Övriga administrativa utgifter	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Delsumma för RUBRIK 7	0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
Utanför RUBRIK 7					
Personalresurser	0,000	0,661	0,661	0,661	1,983
Andra anslag av administrativ natur	0,000	0,739	0,739	0,739	2,217
Delsumma utanför RUBRIK 7	0,000	1,400	1,400	1,400	4,200
TOTALT	0,000	1,756	1,756	1,756	5,268

Personalbehov och andra administrativa kostnader ska täckas genom anslag inom generaldirektoratet vilka redan har avdelats för förvaltningen av åtgärden i fråga, eller genom en omfördelning av anslag inom generaldirektoratet, om så krävs kompletterad med ytterligare resurser som kan tilldelas det förvaltande generaldirektoratet som ett led i det årliga förfarandet för tilldelning av anslag och med hänsyn tagen till begränsningar i fråga om budgetmedel. Siffrorna ovan utgör ytterligare behov för GD Grannskapspolitik och utvidgningsförhandlingar.

Beskrivning av arbetsuppgifter:

Tjänstemän och tillfälligt anställda	Heltidsekvivalenter kommer att arbeta med policyutveckling, juridiska frågor, med särskilt fokus på upphandlingsfrågor, ekonomisk förvaltning, kontraktsförvaltning, revision, övervakning, rapportering och utvärdering. 2 AD
Extern personal	3 vid huvudkontoret och 2 vid den moldaviska delegationen. Heltidsekvivalenter kommer att arbeta med policyutveckling, juridiska frågor, med särskilt fokus på upphandlingsfrågor, ekonomisk förvaltning, kontraktsförvaltning, revision, övervakning, rapportering och utvärdering.

3.2.4. Beräknat personalbehov

- ☐ Förslaget/initiativet kräver inte att personalresurser tas i anspråk
- ☒ Förslaget/initiativet kräver att personalresurser tas i anspråk enligt följande:

3.2.4.1. Finansierat med den antagna budgeten

Beräkningarna ska anges i heltidsekvivalenter¹¹

ANTAGNA ANSLAG	År	År	År	År
----------------	----	----	----	----

¹¹ Ange i tabellen nedan hur många heltidsekvivalenter av det angivna antalet som redan är avdelade för förvaltning av åtgärden och/eller kan omfördelas inom ditt GD och vad ditt nettobehov är.

	2024	2025	2026	2027
• Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)				
20 01 02 01 (vid huvudkontoret eller vid kommissionens kontor i medlemsstaterna)	0	0	0	0
20 01 02 03 (EU:s delegationer)	0	0	0	0
01 01 01 01 (indirekta forskningsåtgärder)	0	0	0	0
01 01 01 11 (direkta forskningsåtgärder)	0	0	0	0
Annan budgetrubrik (ange vilken)	0	0	0	0
• Extern personal (heltidsekvivalenter)				
20 02 01 (kontraktsanställda och nationella experter finansierade genom ramanslaget)	0	0	0	0
20 02 03 (kontraktsanställda, lokalanställda, nationella experter och unga experter som tjänstgör vid EU:s delegationer)	0	0	0	0
Post för admin. stöd [14.01.01.01]	- vid huvudkontoret	0	0	0
	- vid EU:s delegationer	0	0	0
01 01 01 02 (kontraktsanställda och nationella experter, indirekta forskningsåtgärder)	0	0	0	0
01 01 01 12 (Kontraktsanställda och nationella experter, direkta forskningsåtgärder)	0	0	0	0
Andra budgetposter (ange vilka) – rubrik 7	0	0	0	0
Andra budgetposter (ange vilka) – utanför rubrik 7	0	0	0	0
TOTALT	0	0	0	0

Personal som behövs för att genomföra förslaget (heltidsekvivalenter):

	Täcks av befintlig personal vid kommissionens avdelningar	Särskild ytterligare personal*		
		Finansieras genom rubrik 7	Finansieras genom BA-post	Finansieras genom avgifter
Tjänster i tjänsteförteckningen	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	2	Ej tillämpligt
Extern personal (kontraktsanställda, nationella experter, vikarier)	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	5	Ej tillämpligt

Beskrivning av arbetsuppgifter:

Tjänstemän och tillfälligt anställda	Heltidsekvivalenter kommer att arbeta med policyutveckling, juridiska frågor, med särskilt fokus på upphandlingsfrågor, ekonomisk förvaltning, kontraktsförvaltning, revision, övervakning, rapportering och utvärdering. 2 AD
Extern personal	3 vid huvudkontoret och 2 vid den moldaviska delegationen. Heltidsekvivalenter kommer att arbeta med policyutveckling, juridiska frågor, med särskilt fokus på upphandlingsfrågor, ekonomisk förvaltning, kontraktsförvaltning, revision, övervakning, rapportering och utvärdering.

3.2.5. Översikt över beräknad inverkan på it-relaterade investeringar

Obligatoriskt: bästa tillgängliga skattning av de it-relaterade investeringar som förslaget/initiativet medför ska anges i tabellen nedan.

När så krävs för genomförandet av förslaget/initiativet ska i undantagsfall anslag under rubrik 7 anges på därför avsedd rad.

Anslagen under rubrikerna 1–6 ska redovisas som ”It-utgifter inom operativa program som inte omfattas av kommissionens administrativa självständighet och institutionella befogenheter”. Dessa utgifter avser den driftsbudget som tas i anspråk för att återanvända/köpa in/utveckla it-plattformar och it-verktyg med direkt koppling till initiativets genomförande med tillhörande investeringar (t.ex. licenser, undersökningar och datalagring). Uppgifterna i den här tabellen bör vara förenliga med uppgifterna i avsnitt 4, ”Digitala inslag”.

TOTALT Anslag för digital teknik och it	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT Budgetram 2021– 2027
RUBRIK 7					
It-utgifter (centralt)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Delsumma för RUBRIK 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Utanför RUBRIK 7					
It-utgifter inom operativa program som inte omfattas av kommissionens administrativa självständighet och institutionella befogenheter	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Delsumma utanför RUBRIK 7	0,000.	0,000.	0,000.	0,000.	0,000.
TOTALT	0,000.	0,000.	0,000.	0,000.	0,000.

3.2.6 Förenlighet med den gällande fleråriga budgetramen

Förslaget/initiativet

- ☐ kan finansieras fullständigt genom omfördelningar inom den berörda rubriken i den fleråriga budgetramen.
- ☐ kräver användning av den outnyttjade marginalen under den relevanta rubriken i den fleråriga budgetramen och/eller användning av särskilda instrument enligt definitionen i förordningen om den fleråriga budgetramen.
- ☐ kräver en översyn av den fleråriga budgetramen.

3.2.7 Bidrag från tredje part

Förslaget/initiativet

- ☐ innehåller inga bestämmelser om samfinansiering från tredje parter
- ☐ innehåller bestämmelser om samfinansiering från tredje parter enligt följande uppskattning:

Anslag i miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	Totalt

Ange vilket organ som deltar i samfinansieringen					
TOTALA anslag som tillförs genom samfinansiering					

3.3. Beräknad inverkan på inkomsterna

- ☒ Förslaget/initiativet påverkar inte budgetens inkomstsida.
- ☐ Förslaget/initiativet påverkar inkomsterna på följande sätt:
 - ☐ Påverkan på egna medel
 - ☐ Påverkan på andra inkomster
 - ☐ Ange om inkomsterna har avsatts för utgiftsposter

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Inkomstpost i budgeten:	Belopp som förts in för det innevarande budgetåret	Förslagets/initiativets inverkan på inkomsterna ¹²			
		År 2024	År 2025	År 2026	År 2027
Artikel					

För inkomster avsatta för särskilda ändamål, ange vilka budgetrubriker i utgiftsdelen som berörs.

Övriga anmärkningar (t.ex. vilken metod/formel som har använts för att beräkna inverkan på inkomsterna eller andra relevanta uppgifter).

4. DIGITALA INSLAG

4.1. Krav med digital relevans

4.2. Data

4.3. Digitala lösningar

¹² Vad gäller traditionella egna medel (tullar, sockeravgifter) ska nettobeloppen anges, dvs. bruttobeloppen minus 20 % avdrag för uppbördskostnader.

4.4. *Interoperabilitetsbedömning*

--

4.5. Åtgärder till stöd för digitalt genomförande

--